

Milliyet
YAYINLARI
MİZAH

garip bir tanrı misafiri

H.ZETTERSTRÖM

GARİP BİR TANRI MİSAFİRİ

Hasse ZETTERSTRÖM

MİLLİYET YAYIN LTD. ŞTİ. YAYINLARI

Mizah Dizisi : 9

•

Yayın hakkı (Copyright) Milliyet Yayın Ltd. Şti.

•

Kapak resmi : Bedri KORAMAN

•

Birinci baskı : Temmuz 1973

HASSE ZETTERSTRÖM

garip bir tanrı misafiri

Türkçesi :
Osman NEBİOĞLU

Milliyet
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Su Testisi	9
Yazlık Evcığım	14
Taşındığımız Evdeki Telefon	20
Uşaklar	25
Dinamitli Köpek	28
Çiçeklere Taze Toprak	32
Ah Bu Yaz Misafirleri	35
Garip Bir Tanrı Misafiri	43
Başkalarının Hakkına Saygı	51
At Kimin?	53
Göçmen Kuşlar	59

Garip Düşler	61
Anlamsız Sorular	64
Pintilik	67
Blom'un Tanımadıkları	68
Pipo ile Oyun	73
Ukalâlığın Cezası	77
Satılık Bacak	80
Tuzağa Düşen Tefeci	86
İşin Kolayı	88
Rekabet Kıskançlığı	89
Uykusuzluk	90
En Garip Gecem	96
Beni Yemeğe Çağıran Bir Kimseye Açık Mektup	99
Telefon İşletmeleri	102
Bahis	108
Ukalâ Bir Adam	110
Vücut Sporları	115
Elektirik Işığı Banyosu	118
Kırmızı Balık	123

SU TESTİSİ

/

BİR yaz küçük bir kıyı şehrindeydim. İlk bir otelde oturuyordum, ama sonra tedirgin edilmeyecek, ıssız ve küçük bir oda aradım, sonunda eskice bir evde böyle bir oda buldum.

Ev sahibim her yıl yaz aylarını burada geçiren yaşlı bir müsteşardı. Ama bu yıl başka yere gidecekti. Ağır başlı bir mektup yazarak benden, bıraktığı eşyalarına göz kulak olmamı istiyordu. Mektubuna dipnot olarak da şu satırları eklemişti:

«Sizin için uygun olan ilk fırsatta küçük odanın sol yanında duran su testisini göndermek lütfunda bulunmanızı rica ederim. Ona ihtiyacım var.»

Odayı düzelttim. Her şeyi elimden geldiğince yerli yerine koydum, sonunda da ev sahibime su testisini göndermeyi unuttum.

Birkaç gün sonra gelen bir mektup su testisini hemen göndermemi hatırlatıyordu. Mektuptaki sözler bir kulağımdan girip öteki kulağımdan çıkmıştı. Testi mesti göndermedim.

Ertesi gün bir tel aldım:

Su testisini hemen gönder!

Münther.

Bunun üzerine su testisini aldım, iyice sarıp sarımaladıktan sonra sahibine gönderdim.

Testiden kurtulunca canım sıkılmıştı. Şöyle düşündüm: Bir insan birisinden bir oda tutarsa onun su testisiyle ilgilenmek, istediği zaman ona göndermek zorunda değil ya. Aramızda bir anlaşma bile yoktu. Kirayı da ödemiştim. - her şey yolunda - Su testisinden bana ne! Biraz düşünseydim, kendi kendime diyecektim ki: Kişioğlu hemcinsine, üstelik ev sahibine bir iyilik yapmaktan kaçınmamalı...

Üzülerek söyleyeyim: O kadar iyi davranmadım. Büyük bir adam demişti ki: «İyi biliyorum ve istiyorum, ama kötüyü yapıyorum.» Biz böyle insanız. Münther'e karşı kötü davrandım. Doğrudan doğruya postaneye gittim, ona şöyle bir tel çektim:

«Su testisi geldi mi?»

Eve giderken, yolda küçük kâğıtçı dükkânının önünden geçerken camekânda bu kıyı şehrinin en güzel yerlerinin kartlarını gördüm, içeri girdim, on iki kart satın aldım. Her birinin üstüne şöyle yazdım:

«Su testisi geldi mi?»

Ve her gün Münther'e resimli bir kart gönderdim.

İnsan, ben artık yoruldum sanır. Bu işin arkasını bırakacak mıyım sanki? Hayır, bu benim huyuma uymaz. Bir işi ele aldım mı sonuna kadar giderim. Ne kadar kötü de olsa...

Resimli kartlar bittikten sonra her iki üç günde bir tel çekmeye başladım. Hep bilinen şeyi yazıyordum: «**Su testisi geldi mi?**» Sonraları daha kısalttım cümleyi: «**Testi geldi mi?**» ya da «**Su testisi?**» diye yazıyordum.

Münther karşılık vermedi. Kendisini beğenmemesi yüzünden «etli bezelyelerinizin fiyatı utanılacak derecede yüksekti» diyen ahçısından kart, mektup, telgraf alan Amerikalı bir lokantacı da bunu böyle yapardı.

Münther susuyordu. O sustukça `da ben küplere biniyordum. Hiç olmazsa kızgınlıkla dolu, kaba bir mektup yazabilirdi. Kısa bir mektup ya da hiç olmazsa benimle alay eden birkaç satır yazı yazsaydı, bu işten temelli vazgeçerdim.

Hayır, o sustu; bu sırada kafama birdenbire «belki bu adam bütün bu gönderdiklerimi almamıştır» diye bir düşünce geldi. Dur bakalım, bunun da işini görürüz. Tel çekmekten vazgeçtim, bu sefer de taahhütlü mektuplar göndermeye başladım.

Bir gün bir gazetede onun doğum günü olduğunu okudum. O gün benden şöyle bir tel aldı:

«Candan kutlarım. Su testisi geldi mi?»

Münther hep susuyordu.

O ne kadar susarsa ben de o kadar kızıyordum. Gazetelere şöyle bir ilân verdim:

«M-r. Su testisi geldi mi?»

İşi sağlama almak için bu ilânın altını çizerek gazeteyi kendisine gönderdim. Eğer penceresinin karşısında düz bir duvar olsaydı orayı tutacak, benim

antika sorumu oraya büyük harflerle yazdıracaktım... Hele keseme uysaydı...

Bir gün bir postacı kapımı çaldı. Bir mektupla birlikte büyük bir paket getirdi. Mektupta şunlar yazılıydı:

«Uzun zamandan beri bana karşılıksız olarak göstermiş olduğunuz ilgiden dolayı candan bağlılığımı bildirir, bu paketi sizin koruyuculuğunuza bırakmama izin vermenizi rica ederim.

Derin saygılarunla.

Münther.»

Öfkeyle paketin kâğıdını yırttım; içinden testi çıktı!..

Münther beni yenmişti. Bitmiştim. Görünüşe göre o, bu kozu en son dakikaya saklamıştı. Günü gelinceye kadar beni oynatmıştı. Şimdi oturakalmıştım. Ama onu kendi silâhıyla vurmalydım.

Su testisini ona hemen geri gönderdim. Hiç bir kelime söylemeden. Hele bir saat sonra da benim bilinen telgrafımı aldı:

«Su testisi geldi mi?»

Ertesi gün yemek yemek için eve gelince su testisini masamın üzerinde görmeyeyim mi?

Ve böylece aklıma güzel bir düşünce gelinceye kadar, testi bir ay süreyle aramızda mekik dokudu. Bir gün Münther resmî bir toplantıya katıldığı sırada bir hadeine içeri girdi ve ona dedi ki:

— Birisi bay müsteşara bir paket getirmiş. Hemen açmanız gerekiyormuş, çok önemliymiş.

Bu su testisiydi.

Müsteşar geziye çıktı. Otele girince uşak, az önce postadan gelmiş olan bir paketi kendisine sundu.

Bu su testisiydi.

Bir gün müsteşar bir yakınının düğününe gitmişti. Tam kalabalığın ortasında bir uşak, düğüne çağrılanların arasından kendisine yol açarak müsteşara hemen açılması gereken bir paket verdi.

Bu su testisiydi.

Münther yolladığı paketin adresini hiç değiştirmiyordu. Ama bir gün ilkbaharda testiği göndermedi.

Aradan iki yıl geçti. Ne testiden ne de Münther'den bir haber aldım. Tam da her şeyi unutmak üzereydim. Bir gün bir avukat Münther'in öldüğünü ve bir vasiyetname bırakarak testiği bana bırakmış olduğunu bildiriyordu. Ona uzun süre yapmış olduğum iyiliğe karşılık olarak bunu bana bırakmıştı. Benim su testilerini sevdiğimi öğrenmiş imiş.

Böylece Münther oyunu kazanmıştı. Su testisi bir gün elime geçti. Onu elimde tutunca sanki iyi bir dostu yitirmiş olduğumu duyar gibiydim.

Testiği güllerle doldurdum, mezarlığa giderek onu dostumun kabiri üzerine bıraktım.

En sonunda böylece bu dünyada, su testisi yalnız eğlenceli bir görev yapmış olmakla kalmadı, güzel bir duyuyu da yüklenmiş oldu.

YAZLIK EVCİĞİM

BİRAZ dinlenebilecek, biraz da tedirgin edilmeden çalışabileceğim küçük bir yazlık evciğimin olmasını istedim. Dış dünyaya kapanabilecek bir kapısı olan minicik bir evcik...

Bir şey arayan günümüz insanı gazeteye ilân verir. Ben de şöyle bir ilân verdim:

«Sağlam yapılı ve uygun durumlu bir evcik aramıyor.»

Sayısız teklif aldım. Meğerse aradığıma uygun evcik satmak isteyen, ev satma tutkunu ne çok insan varmış? Ama neye yarar? Hiç birinde de benim aradığım özellikler yoktu. Aylar boyu, güzün, kışın ve ilkbaharda her pazar sokakları arşınlayıp kendime bir evcik aradım, her seferinde de düş kırıklığı içinde, yorgun eve döndüm. Zorla değil ya, bir türlü zevkime uygun bir evcik bulamıyordum. Kiminin arsaları o kadar küçüktü ki, komşuların her kafadan ayrı ses çıkaran gramofon ve hoparlörleri birbirlerine karışıyordu.

Ev ve arsa simsarlarını çevreye saldım sonunda. Bana birkaç yüz teklif yolladılar. Görünüşte, hepsinin de çok uygun şartları vardı. Bir zaman geldi ki, simsarlar bile yoruldu. Belki de şöyle düşündüler:

«Bu herif bizimle dalga geçiyor. Bir ev satın almayı aklından bile geçirmiyor. Bazılarının posta pulu ya da şarap etiketi topladığı gibi, o da teklif koleksiyonu yapıyor.»

Yaz gelince, deniz kıyısındaki kiralık villama göçtüm. Orada birçok yıllar, soğuk ve fırtınalı haziran aylarında, eski ve inatçı bir sobayı ısıtmaya, tabandan tavana kadar kabarmış duvar kâğıtlarını dur durak bilmeksizin yapıştırmaya uğraşmışım. Bir gün elimde kömür küreği olduğu halde, yeşillenen çimenlerin, mavileşen körfezin olağanüstü görüntüsüne kendimi kaptırdığım bir sırada, bir arkadaşım ziyaretime geldi. Bütün yazlıkçıların gaz ısıtıcısında kullandıkları tuğla taşlarından bir tane ödünç almaya gelmişti.

Arkadaşım taşını bir altın külçesiymişçesine göğsüne bastırarak, sevinç ve mutluluk içinde karşımda dineliyordu. Sonra birdenbire dedi ki:

— Kendine bir evcik yapmayı hiç düşünmedin mi?

— Bir teklifin mi var? On ilçe ve yirmi beş köyde gördüğüm dört yüz elli altı yerden başka...

Arkadaşım:

— O kadar uzağa gitmene gerek yok, dedi. Çok yakında bir yer var. Kapının önüne çıksan hemen onu görebilirsin. Bunu beğeneceksin.

— Bu güzel adada satılık yalnızca hafta sonu evcikleri bulunur. Onlar da bana göre değil.

— Satın alacağın ev iki yüz metre ötede. Oraya «Karga Çalılığı» diyorlar. Satılık. Git, onu satın al. Yoksa senden önce kaparlar.

Küreği yere bıraktım. «Karga Çalılığı» na kadar yürüdüm. Bin kere önünden geçtiğim, ama hiç görmediğim bir ev gördüm. Bu yaz başından kalma taze çimenlerin, leylakların ve çiçek açmış meyve ağaçlarının arasında çok eski bir köylü evciği idi. Temizlenmiş bir arsayı taş bir duvar çevreliyordu. Önünde büyük körfez uzanıyordu.

Bu benim evciğimdi. Doğruca basık kapıdan içeri girdim, onu hemen ayak üstü satın almak ve oraya göçmek istiyordum. Düşünü gördüğüm tahta sarayı çevreleyen göz kamaştırıcı çiçek cennetine hiç bakmadan kolu kanadı kırık bir durumda çıktım. Kömür yığını ve uçuşan duvar kâğıtlarına döndüm. «Karga Çalılığı» bana çok pahalı geldi.

Ama kış gelip bütün çiçeklerin solduğu «Beyaz Kazlar» fırtınasının puslu körfezi kamçıladığı sırada burası ucuzladı. O zaman içinde ve dışında ne varsa hepsiyle evciği satın aldım. Böylece bir mülk sahibi oldum. Orası öyle büyüktü ki, çevresini adımlamam birkaç dakika sürüyordu.

Mark Twain bir yerde der ki:

«Mutluluğun tepesine eriştiğin zaman bir arkadaşınla karşılaşmaktan sakın.»

«Karga Çalılığı» nı satın aldıktan sonra, birçok arkadaşla karşılaştım. İlki dedi ki:

«Günaydın bay mülk sahibi. Kutlu olsun! Ama burası cehennem gibi eser. Hele kuzey rüzgârı ıslık çalmaya başlarsa burada kimse oturamaz.»

Dedim ki:

«Yazık ki ev bir ada üstünde. Adada ara sıra fırtına çıkar. Eğer dayanılmaz olursa insan kuytu yöne gider. Her evin böyle yeri vardır. Yüz yıldan beri burada insanlar oturuyor. Fırtına onları sürüklemeyi.»

İkinci arkadaşım dedi ki:

«Burasının rutubetli olduğunu hiç düşündün mü? Su tepeden aşağı akar, evlerin altında kalır, öteye gitmez. Hemen çabucak bir hendek açtırmalısın. Her halde daha şimdiden yer çamur olmuştur.»

Üçüncü dedi ki:

«Karıncalara karşı bir şey yapmalısın. Ev karıncalarla dolmuş. Belki de yuvaları tam mutfağın altındadır. Bir iki yıl önce evin kapısına yakın birkaç büyük karayılan gördüm.»

Dördüncü:

«Kayın ağaçları su fışkınlarıyla dolu. Onları hemen budatmalısın. En iyisi onları kökten yok et. Hem de komşuların manzarasını kapatıyor. Ayrıca orada köstebekler meyve ağaçlarının köklerini kemirirler. Çabucak dikenli tel sar, ya da karpit serp.»

Beşinci dedi ki:

«Ev çürük ve şöyle böyle olsa bile yeri fena değil. Bu kulübeye en az on bin lira fazla ödemişsin. Oysa, sekiz bine bir yenisini yapabiliirdin. Duvarın üstüne çim ekmelisin, yoksa uydurma gibi görünüyor.»

Altıncı dedi ki:

«Başka alacakları kaçırmak ve fiyatı düşürmek için bu evciğin çüpçürük, arsanın oturulmaz olduğunu çevreye yaydığın doğru mu?»

Yıldırımı vurulmuş ve foyası ortaya çıkmış gibi oldum ve dedim ki:

«Evet, doğru. Üstelik paranın yarısını kalp parayla, geri kalanını da çoktan yanmış bir evin değersiz ipotek senediyle ödedim.»

Gittim, bütün bunları düşündüm. Beni «Karga Çalılığı»ndan çok, insanlar şaşkınlığa uğrattı. O sırada yabancı bir adam beni görmeye geldi. Kibar ve sevimli bir görünüşü vardı.

— «Karga Çalılığı»nı satın aldığınızı duydum.

— Evet, dedim, çürük bir kulübeye, bataklık bir arsaya beş bin fazla vererek aldım. Fırtınası, karıncası var. Kayın ağaçlarının su fışkınları, toprağının altında köstebek ve kapısının önünde karayılanlar var. Bunlar üzücü şeyler.

Adam gülümsedi ve karşılık verdi:

— Burası bütün adanın en güzel yeridir. Ev sapa sağlam, yer kupkuru. Temiz kumlu bir toprağa oturtulmuş. Başka yerlere göre burada artık karınca da yok. Yılan desen hiç görmedim. Manzara göz kamaştırıcı. Toprak ekili ve çok güzel.

— Çok dostça konuştunuz. Siz hangi sigorta şirketinden geliyorsunuz? Yangına, hırsızlığa ve dolu ya karşı da geçiyor mu?

— Hiç biri değil. Ben yalnız arsanızın küçük bir parçasını satın alabilir miyim? diye soracaktım. Üstüne bir ev kurmak istiyorum. Burada iki eve yetecek yer var.

— Elbette iki eve yetecek yer var. Böyle sevimli bir insanın komşum olmasını sevinçle karşılarım. Arsanın dörtte birini yüz bin liraya alabilirsiniz.

Yabancı adam:

— Şaka yapıyorsunuz, dedi.

— Bazen yaparım ama, alışverişte yapmam. Hemen işi bitirelim mi?

Alışveriş olmadı. Tanrı'ya şükür inşallah da olmaz; çünkü insanın kendi evine değer biçilemez.

Hiç olmazsa güze kadar. Öyle ya toprak pahalı, kendi toprağı daha da pahalı, çünkü orası yurdu, insanın kendi öz evciğı...

TAŞINDIĞIMIZ EVDEKİ TELEFON

1 MAYISTA yeni bir eve taşındım. Gerçekte burası benim için yeniydi. Benden önce burada altı yıl oturan Dalström her halde burayı bilir. Eve akşamleyin geldim. Karım yoktu. Belki de o göç zorluğu yüzünden yorgun ve bitkindi. Kendine «Grand Hotel»de denize bakan bir oda tutmuştu.

Söylediğim gibi yalnızdım. Elektrik ışığı olmayan evde eşyaların ve denklerin arasında bulunmanın ne demek olduğunu iyi kötü herkes bilir.

Yerde oturuyor, bir duvarı gözden geçiriyordum. Duvara bir telefon asılmıştı. Dalström'ün telefonu. Orada bir hatıra gibi duruyordu. Yanına orta halli bir ailenin kullanacağı telefon numaralarının bulunacağı bir kâğıt ilişikti. Üstünde kömürcünün, sütçünün, bakkalın, berberin, terzinin ve çamaşırcının numaraları yazılıydı. Bir de Hilda 3048 ve August 4372 yazılıydı. Telefon çaldığı sırada Hilda'nın kim olabileceğini düşünüyordum. Kulaklığı aldım:

— Alo! dedim.

Bir erkek sesi bana şunları bildirdi:

— Sen çirkefin birisin.

Bana karşı kaba konuşulmasına alışık değilimdir. Bir keresinde ne yaptığını bilmeyen bir kadın bana «rezil» dedi, ama bu kendi bileceği bir iş.

Korkuyla telefonda bir adım geri çekildim ve karşılık verdim:

— Bir yanlışlık olacak.

Ses:

— Yanlışlık mı? Dedi. İblis herif! Yanlışlık ha! Bütün gün burada oturdum ve parayı bekledim; hani bugün erkenden gönderecektin! Bu paraya güvenmişim, eğer yarın sabah erkenden elime geçmezse doğacak şeylere katlanmak zorundasın!

Sonra adam telefonu kapadı. Donup kaldım. Ona telefon edemez ve yanlış yere açtığını söyleyemezdim. Belki de aslında hiç de yanlış yere bağlanmamıştı. Mutfağa gittim ve musluğu açtım. Bende garip bir huy vardır. Mutfağa girer girmez musluğu açarım. Kendime gelinceye kadar su akar, sonra birden musluğu kaparım. Bu musluklar da ötekileri gibiydi. Su on dakika kadar akmıştı ki kapadım. Bu sırada telefon çaldı. Karşılık vermek için koştum ve telefonu açtım. Uysal bir kadın sesi dedi ki:

— Yardım Sevenler piyangosundan bir komodin kazandım! Buna çok sevindim.

— Ben de çok sevindim, dedim. Mahangoni ağacından mı?

— Hayır, ceviz; daha kibar. E, ne yapıyorsun?

— Ben mi? Hiç.

— Öyleyse biraz yukarı geliyorum. Berta evde değil galiba.

— Hayır, Berta evde değil.

— Mutfak merdiveninden geliyorum.

Telefon kapandı.

Şöyle düşündüm: 'Bu kadın kim? Genç mi, sevimli mi? Yoksa mutfak kapısını kilitlemeli miyim?'

Bu sırada telefon yine çaldı. Başka bir kadın dedi ki:

— Düşün hele, çocuğun babası kendisinin olmadığını ileri sürüyor.

— Kendisi çocuğun babası olmadığını mı söylüyor? Diye karşılık verdim. Onun baba olduğunu bütün şehir biliyor.

Ses dedi ki:

— Bunu yalnız benim bilmem yeter.

— Öyle ya bunu en iyi sen bilirsin; dedim. Ne de olsa anasıdır.

— Ne saçmalayıp duruyorsun. Ağda'nın çocuğunun anası ben miyim?

— O yaramazı hiç görmedim.

— Berta acaba kuşüzümü satın aldı mı?

— Evet, dün aldı.

— Kaça almış.

— Kilosu 75 öre. Çok olgundular. İçinde hiç çürük yoktu.

— Delirdin mi sen! Kilosuna 75 öre ha! Samanpazarında 38 öreye satılıyor. Berta'yla konuşabilir miyim? Yine içmiş benziyorsun!

Bu hakaret üzerine telefonu kapadım.

Bu sırada eve karım geldi.

— Evde misin? Diye sordu. İnsan eğlenceli karşılık vermeyi bilmeli:

— Hayır, dedim, gezmeye çıktım.

— Bir şey var mı?

— Evet telefon... dedim.

O ara, ceviz ağacından komodini olan kadının mutfak merdiveninden geleceğini düşündüm. Açmayı tasarladım.

Bu anda telefon çaldı. Karım konuşmak istedi. Ona dedim ki:

— Vazgeç! Ne duyacağını bilemezsin! Bu makine tekin olmayan sırları açığa vuruyor. Konuşma!

Bunun üzerine telefonu aldı. Karımın «Alo!» dedikten sonra sevinçten gözlerinin parladığını gördüm. Kulaklığı bir an çekerek bana döndü ve:

— Adam bana «canım,» dedi

— Bırak konuşsun bakalım, dedim. Sonunun ne olacağı belli olmaz!

Karım bir süre dinledikten sonra kulaklığı yerine koydu. Onun kızmış olduğunu görüyordum.

— Ne istedi? diye sordum.

— Bana Berta dedi, yarım saat sonra benimle Konak sokağında buluşmak istedi.

— Oraya gidecek misin? diye sordum.

O sırada mutfak kapısı çaldı.

‘Komodinli kadın’ diye düşündüm. Ceketimi giydim, boyunbağımı düzelttim, gidip açtım.

Taşıtçının denkçisiydi, öğleden önce unuttuğu mantar açacağını istiyordu. Hemen alıp sıvıştı. Odaya dönünce telefonun önünde hizmetçi kızı buldum. Şöyle bir konuşma duydum:

— Aman aman! O ne öyle? İnandım. Tanrı esirgesin. Elde değil! Ne diyorsun? Aah, benim adım Amalie.

Yanına yaklaştım, Amalie'den kulaklığı alarak yerine astım. Sonra idareyi bularak telefonu kapmalarını istedim.

Bundan az sonra komodinli kadın geldi. Kapıyı açtım. Beni görünce utancından yüzü kızardı. Hele karımı da görünce yanlış geldiğini söyledi.

Gerçek de buydu zaten.

UŞAKLAR

BİR uşak istiyordum, hemen ilân verdim. Öğleden önce ilki geldi, küçük, sarışın ve çelimsizdi.

Ona:

— Konuşmadan önce bana bir şey al. Git bana bir dünkü «Büyük Gazete» getir. Al on beş öre, dedim.

Beş dakika sonra delikanlı geldi, bana gazeteyi verdi ve saygılı bir sesle:

— Buyurun, dedi.

Gazete dünkü değil, bugünkü sayıydı. Ona bunu gösterdim.

— Ben bugünkünü istediniz sandım, dedi.

— Sen bana göre değilsin, dedim. Sen bu işe uymazsın. Kafanı kullanmadan koşuyorsun. Böyle biri gerekmez bana.

Yarım saat sonra başka bir delikanlı önümde dineldi. İnce uzun biriydi. Akıllı görünüyordu. Ona on beş öre verdim ve dünkü «Büyük Gazete»yi getirmesini söyledim.

Parayı aldı gitti, bugün hâlâ dönüşünü bekliyorum. Muhakkak sokaktaki araba akını arasında can vermiştir. Yüklendiği iş uğruna şehit düştü. Anısına saygılar!

Ondan sonraki delikanlı ufak tefek, esmerdi, canlı görünüyordu. On beş öreyle ötekilerin aldığı buyruğu aldı. Pencereden yolda gidişini, bir tütün-cüye girişini gördüm. Hemen çıktı, yola koyuldu, parkta bir sıraya oturdu. Gazeteyi açarak okumaya başladı.

Okuduğu yer her halde spor sayfasıydı. Yirmi iki dakika sonra kalktı, hemen bana geldi.

— Bu iş biraz uzun sürdü, dedim.

— Onu çok aradım. Hiç bir yerde kalmamış.

— Söyle bakalım, futbolcu Persson'u nasıl buluyorsun?

— Persson'un güçlü bir yapısı ve çabuk vuru-culuğu yanında üstün tekniği var. Uzun sürmez Avrupa'nın gözbebeği olacak. Sonra şunu da düşünmeli ki...

— Sağ ol delikanlı, öyle sanıyorum ki... en iyisi sen bir spor gazetesinde yazarlık ara.

Bir saat geçti, dördüncü genç odama dikildi. Bir kızı andırıyordu, utangaç ve çekingendi. İnsan neredeyse onu yormaktan çekinecekti. Ona da «Büyük Gazete» nin dünkü sayısını ısmarladım. Gitti, bir çeyrek sonra «Aydınlık Gazetesi»ni getirdi. Dünkü sayıydı. Bu doğrudu.

Gülümseyerek:

— Ben «Büyük Gazete» istemiştim. Bir dünkü oluşu doğru.

Genç:

— Ya öyle mi? dedi, demek «Büyük Gazete» istedinizdi. Bana «Aydınlar Gazetesi» dediniz gibi geldi. Bizim evde bu bulunur.

Bir an düşündüm, neye geç kaldığımı anladım. Bu gazeteyi getirmek için, demek eve kadar gitmiş...

— Bana yaramazsın, dedim. Sana güvenemem.

Bir süre düşündü, sonra:

— Her halde bu gidiş gelişime bir şey verirsiniz, dedi.

— Haklısın. Kimse bir şeyi karşılıksız yapmaz. Al on öre daha. Daha önce verdiğim on beş öreyle yirmi beş eder, bu da yeter. Haydi güle güle.

Kuşluk yemeğe çıktım. Döndüğüm zaman beş numaralı genç beni bekliyordu. Küçük, uyanık, bir gençti. Aydınlık gözleri vardı. Saygıyla eğildi ve çalışmak için geldiğini söyledi.

— Çok iyi, dedim, lütfen bana dünkü «Büyük Gazete»yi alır mısın? Al sana on beş öre. Genç, cebinden gazeteyi çıkararak:

— Buyurun, diye bana verdi.

— Demek yanında vardı. Bu nasıl oldu?

Yüzüme dik dik bakarak:

— Evet, dedi buraya gelen öteki gençlerle karşılaştım, sizin ne istediğinizi bana söylediler. En iyisi yanımda getireyim, diye düşündüm.

Bu genç işi aldı; tam bir haftadan beri burada çalışıyor. Karşılıklı olarak birbirimize güvensizliğimiz gözüme çarptı. Ne verdimse hepsini tam yaptı. İçinde hâlâ bir tedirginlik ve kuşku var. Gerektiği kadar bana güvenemiyor.

DİNAMİTLİ KÖPEK

AKŞAM eve gürültü ve patırtıyla geldiler, avlanmış bir kuş getirdiler, hemen içmeye ve kumar oynamaya başladılar. Köpekler aşağıda avluda sıkıca bağlanmışlardı; kaybeden iniyor ve köpeğine sopa çekiyordu. Olay Britanya'da geçiyordu. Arkadaşım birkaç gençle yaptığı bir avı anlatıyordu. Bu hikâye üzerine hayvanlardan konuşmaya başladık. Biri dedi ki:

— Biz köpeklerimize daha iyi bakıyoruz. Bonel'in küçük İngiliz köpeğini şimdi de hatırlıyor musun?

— Evet güzel bir hayvandı. Öldü mü?

— Evet, eceliyle öldü. Oysa Bonel'e kalsaydı köpek çok önce duman olacaktı.

Bonel «Hayvanları Koruma Kurumu» üyesidir. Küçük evcil hayvanların ağrısız öldürülmesini sağlamak için yıllardan beri çırpınır durur.

— Bunun için özel kurumlar da var ya..

— Öyle ama, Bonel'in bunlara güveni yoktu. Kö-

peğinin yavaş yavaş yaşlanmaya başladığını seziyordu. Köpek avluda bir fareyle karşılaşsa kibarca ona yol gösteriyordu. Bu durum artık köpeklerin kocadığını gösterir.

Bonel'in gerçekten canı sıkılıyordu, çünkü yanında yirmi yıldan beri durmuş olan hizmetçi kız, sepetçiyle evlendikten sonra yapayalnız kalmıştı.

Şimdi onun yalnızca köpeği vardı. Ona yoğurt veriyor, şöyle düşünüyordu: Bir insana bakar gibi bir köpeğe de iyilik yapmalıdır. Ama köpek yoğurdu tatmıyordu bile. Şekerli süt de sevse, dönüp baktığı yoktu.

Bonel köpeğinin bu iç paralayıcı yaşlılıktan kurtulması için öldürülmesini tasarladı. Ağrısızca ölüvermeliydi. Bonel uzun süre bunun nasıl ve ne biçimde yapılması gerektiğini düşündü. Silâh, onu öldürmeye bilirdi. Zehir de öyle. Birkaç gün düşündükten sonra Bonel'in kafasına parlak bir düşünce geldi. Onu dinamitle havaya uçurmalıydı. Ucunda bir fitille bir dinamit. Böylece her şey bir saniyenin yüzde birinde olup bitecekti. Bonel bu denemeyi yapmak için bir pazar gününü seçti. Hem o gün işten kurtuluyordu, hem gün güzeldi, hem de eski bir arkadaşına göz yaşları dökmek için bol bol vakti olacaktı.

Yazın güzel bir pazar günüydü. Birçok kimse mesireye, ormana gidiyorlardı, bazıları yemeklerini yanlarına almışlardı, gelişigüzel yeşil bir tepede oturuyorlardı. Bonel ve köpeği bütün bu gezintiye çıkanları geçtiler. İnsanlardan uzak ve tedirgin edilmeyecek bir yer aradılar.

Sonunda öğleye doğru ıssız bir keçi yoluna eriştiler. Bonel çevreyi gözden geçirdi. Orası hemen hemen

ormanın en kuytu yeri idi. Kırılarda derin bir sessizlik vardı. Bonel oradaki bir kütüğe oturdu, şapkasını çıkardı, derin bir soluk aldı.

Köpek, Bonel'in ayaklarının dibine uzandı, uysal bakışlarıyla, onun sevimli yüzüne bakmaya başladı.. Bonel, yavaşça cebinden dinamiti çıkardı, çabucak köpeğin kuyruğuna bağladı. Fitili dinamite geçirdi. Sonra kalktı, cebinden bir kibrit çıkardı. Çaktı ve fitili tutuşturdu, fitil çabucak yanmaya başladı. Köpek sessizce bakıyordu; belki bu uzun gezintiden biraz yorgun düşmüştü.

Bonel de fitilin yanışına bakıyordu, birdenbire bu işin kendi canına mal olacağını sezdi. Şapkasını başına geçirdiği gibi ormanda koşmaya başladı. Köpek, efendisinin koşuşunu çok garip bulmuştu. Her halde ikisi de bir tehlike içindeydiler. O da Bonel'in ardından koşmaya başladı. Bonel geri baktı, bunu hiç düşünmemişti. Köpek kendisinden iki metre ötedeydi, fitilin nasıl tutuştuğunu gördü. Kıvılcımlar yaklaşıyordu...

Bonel daha çabuk koşmaya başladı. Şişmandı, koşmaya da pek alışık değildi. Kovalama ormandan dışarıya sürdü. Dağların, çimenli tepelerin üstünden, çamurluk ve bataklıklardan, arada bir korulukların içinden, çalılıkların ve büyük ısırganların, devedikenlerinin arasından geçiyorlardı.

Bonel koşuyor da koşuyordu. Köpekse gittikçe yaklaşıyordu. Ara sıra taze bir sevinçle havlıyordu, gençliğindeki gibi. Ama efendisine ne oluyordu? Ne biçim bir oyun oynuyordu? Geriye bakınca neden korkmuş görünüyordu?

Fitil yanıyordu. Bonel artık bitmişti. Bir ağaca

tırmanmalı mıydı? Fakat pardösüsü ve yağlı göbeğiyle bunu da yapamazdı ki...

Koştı da koştu. Ter döküyordu, şapkasını yitirmiş, bastonunu fırlatıp atmıştı; iki pantolon düğmesi de kopmuştu. Fital ise...

O zaman Bonel, bu anlatılmaz sıkıntısı içinde ağaçların arasından mavi suları gördü. Haydi oraya!.. Göle! O zaman kurtulacaktı.

Kıyıya yetişti ve hiç düşünmeksizin suya daldı. Su bacaklarına çıktı, pantolon, yapıştı, ayakları dibe batıyordu. Öyleyken dönmeden ileriye doğru yürüdü.

Bata çıka on metre kadar gitmişti ki su dizlerine kadar yükselmişti. Başını çevirdi, geri baktı. Köpek kıyıda kalmıştı. Sessizce duruyor ve küçük kafasıyla düşünüyordu: Efendisi çıldırdı! Suda boğulmak istiyor!

O zaman, o da gözüpekçe suya atıldı, Bonel'e doğru yüzmeye başladı. Sessiz ve güzel yüzüyordu. Kuyruğunu da suyun üstünde tutuyordu. Fitalse hâlâ yanıyordu!

Bonel:

— Eğer yakında olsaydı onu suya batırırdım, sonra ne olursa olsun! Artık bittim! Diye düşündü.

Arkadaşım biraz durdu. Herkes meraklanmıştı. Hepimiz birden sorduk:

— E, sonra ne oldu?

O:

— Evet, dedi. Köpek, Bonel'e iyice yaklaşınca onu boğmadı. Kendisi suya daldı. Köpek de öyle yaptı. Böylece fitili söndü.

Sonra ikisi de sevinçle suyun yüzüne çıktılar.

ÇİÇEKLERE TAZE TOPRAK

DIŞ kapının zili çaldı. Bayan Allmen kapıyı açmaya gitti. Kapının önünde büyük, dört köşe, ezik bir adam omuzunda tahta bir sandıkla duruyordu. Boş eliyle şapkasını kaldırdı:

— Sayın Hanımefendi, acaba çiçeklerinizi taze toprağa dikmek ister miydiniz, diye sormaya geldim. Yanımda toprak getirdim. O kadar pahalı değil, uzun da sürmez. Çok çiçeğiniz var mı Sayın Hanımefendi?

Bayan Allmen:

— Şöyle böyle on, on iki tane. Toprak kaç para?

— Üç lira diyelim, üç lira, dedi, sonra sandığı girişteki pencerenin kıyısına koydu.

Bayan Allmen:

— Bir deneyelim, dedi içeri buyurun.

Çiçek toprağı değiştiren adam büyük sandığını kaldırdı ve içeri girdi.

Bayan Allmen yemek odasındaki masaya çift kat gazete döşedi, sonra bütün çiçekleri getirdi. Adam saksıdan çiçekleri çıkarıyor, eski toprağı gaze-

tenin üstüne boşaltıyordu. Kökte biraz toprak bırakıyor, sonra sandıktan taze toprak alıyordu. Böylece bütün çiçekleri saksılarına yeniden taze toprakla dikiyordu.

Eski toprak gazetelerin üstünde büyük bir yığın oldu. İş bittiği zaman büyük sandık hemen hemen boşalmıştı.

Adam:

— İşte, dedi iş olup bitti.

Sonra cebinden küçük bir kürek çıkardı, masadaki eski toprakları hemen hemen boş olan sandığa doldurdu.

Bayan Allmen:

— Çok eve gider misiniz? diye sordu.

Adam:

— Evet, dedi, oldukça çok işim var. Şimdi boştayım, insan ne bulursa yapmak zorunda kalıyor. Bu işler ne kadar mevsim işiyse de, ee bugüne bugün hayat kolay değil.

Bayan Allmen adamdan hoşlanmıştı, her halde dürüst biri olmalıydı. Böyle bir işi yapmak büyük saygıyla karşılanmalı. Belki ailesi de vardır.

Sonra Bayan Allmen adamın istediği üç lirayı verdi, adam da büyük sandığıyla çıkıp gitti.

Giderken:

— Allaha ısmarladık, çok teşekkür ederim, dedi.

Adam gidince Bayan Allmen yeni topraklarıyla dizi halinde duran çiçek saksılarına baktı. Eski gazeteler masanın üstünde duruyordu, ama eski toprak uçmuştu. Adam onları kendi sandığına doldurmuştu. Ansızın Bayan Allmen'in kafasında bir şimşek çaktı. Hemen şöyle düşündü:

«Toprağımı alıp gitti! Şimdi onu nereye götürdü? Ya bana getirdiği toprağı nereden getirdi? Bunda bir iş var!»

Bayan Allmen girişe koştı. Adam acaba yukarıya mı, aşağıya mı gitmişti? Bayan Allmen sessizce durdu ve dinledi. O sırada bir merdiven yukarıdaki evin kapısının açıldığını duydu, sonra adamın sesini işitti:

— Sayın Hanımefendi, acaba çiçeklerinizi yeni toprağa dikmek ister miydiniz? Diye sormaya geldim. Yanımda toprak getirdim, o kadar pahalı değil. Çabucak da olur biter.

Bayan Allmen adamın içeri girdiğini, kapının kapandığını duydu. İçinden: ««Yukarı çıkayım, kapıyı çalayım. Yukarıdaki kadına diyeyim ki; 'Bu adam dolandırıcıdır! Bütün evleri dolaşüyor, onun toprağını bana, benim toprağımı ona veriyor. Size benim, bana yüzbaşının ya da müdürün toprağını yutturdu! Hepimiz dolandırıldık, aile başına üç lira, bunlar toplanınca büyür!»»

Ama Bayan Allmen orada çakıldı kaldı. Şöyle düşündü:

'Bunun ona bir zararı dokunmayacak. Benim eski küflü toprağımı aldı. Varsın alsın. Bir de üst kat-taki kadın yukarıdan halı silkiyor, bunu hak etti!'

Bir saat sonra Bayan Allmen çiçeklerini eski yerlerine koyduğu pencerenin önünde duruyordu. Gerçekten sevimli ve tazeydiler, tutmuşlardı.

O sırada, çiçeklerin topraklarını değiştiren adam evin kapısından çıktı. Toprak dolu sandığını omu-zunda taşıyordu. Sakin ve güvenli adımlarla sokağı aşarak büyük eve doğru gidiyordu.

AH BU YAZ MİSAFİRLERİ

BULDUKLARIMIZIN en küçüğük olan bu minik evi tutarken ana düşüncemiz «şehirden gelecek misafirlerden» kurtulmaktır. Bu evciğin bir odası, bir mutfak, bir de verandası vardı. İçinde mutlu ve neşeli yaşıyorduk.

Bir gün Ringlund, saat üç vapuruyla çıkageldi. Onu derin bir keyifsizlik içinde, öğle yemeğine buyur etmek zorunda kaldık. Ringlund yemekten sonra masada punç içmek istedi.

Biz:

— Akşam çok güzel. Vapur da sekiz kırk beşte kalkıyor, diye karşılık verdik.

Ringlund sözüümüzü:

— Hiç olmazsa viskiniz vardır, diye karşıladı.

Biz devam ettik:

— Hayır, sekiz kırk beşten sonra hiç vapur yok:

Ringlund sekiz kırk beş vapuruyla gitti.

İskeleyle kadar onu uğurlamamıza gerek kalmadı. Çünkü, o tek başına koşarcasına gitti.

Birkaç gün sonra Bergman geldi. Henüz öğle yemeğini yememiştik. Fakat ona yemeği çoktan yemiş olduğumuzu söyledik. Bergman da öğle yemeğini yememişti. Bize öğle yemeğine gelmiş olduğunu anlamıştık.

Evcüğimizin önüne oturarak çene çalmaya başladık. Saat altıya doğru, bizim, sırayla mutfağa sıvışıp birer dilim ekmeğe tereyağı çalarak yediğimiz sıralarda Bergman'ın yüzü acımacak bir durumdaydı.

Çekingen bir huyu olan Bergman saat yedide:
— Bugün hava çok güzeldi, dedi.

Bunun üzerine biz hemen karşılık verdik:

— Evet, yaz günleri çok kısa. Vapur sekiz kırk beşte kalkıyor.

Bergman sekiz kırk beşle gitmedi. Vapura yetişememiş. - Öyle sanıyoruz ki, bunu isteyerek yaptı. - Böyle olunca açıkta, verandada yan yana konan üç iskemlenin üstüne yattı. Hele ortadaki iskemle güçlükle yerleştirilebilmişti. Saatta iki defa iskemlelerden düşüyor ve kendi kendine kalkıp yeniden uzanıyordu.

Birkaç gün sonra küçük hanım Delen geldi. O da verandada yattı. Yalnız o, iki iskemleye uzanmıştı. Üçüncüye ise, yeni yazlık elbisesini koydu. İlk vapurla da şehre döndü. Bu arada aşağı salonda elleri yüzünde oturdu. Herkes onu ağlıyor sanıyordu. Oysa, sivrisinekler yüzünü tanınmayacak duruma sokmuşlardı.

Bu olayın geçtiği sıralarda Yohan Svenson gel-

di. O da ötekileri gibi büyük bir sabırsızlıkla karşılandı.

Gelir gelmez hemen:

— Burası güzel bir yer. Doğrusu biraz kendime bakacağım. Burada balık bulunuyor mu? Ördük avlanabilir mi? Buzlu punç var mı, diye sormaya başladı.

Bizse birbirimize bakıyor, gülümsüyor ve sekiz kırk beş vapurunu düşünüyorduk.

Svenson vapurla dönmedi. İnsana şaşkınlık veren bir oburlukla, bir akşam yemeği yedi. Verandaya çıktı. İskemlelerde deliksiz bir uyku uyudu, saat altıda hepimizi uyandırdı, bizi bilmediğimiz bir banyo yerine sürükledi, sanki bizi suya itti.

Eve dönünce kahvaltı yaptı. Bu arada üç kadeh içki ve iki şişe bira içti, hamağı da başka bir yere bağlayarak «dinlendi.» O uyurken biz çareler arıyorduk. Böyle bir durum başımıza hiç gelmemiştir. Ne olursa olsun bir şeyler yapmalıydık. En sonunda aklıma bir düşünce geldi. Svenson'u uyandırdım:

— Kalk Svenson, benimle şehre gidiyorsun... Ben şimdi gidiyorum! dedim.

Svenson bir tek gözünü açarak baktı:

— Şehre mi? Şehre mi gidiyorsun? Sen yalnız git, ben burada kalır, aileme bakarım.

— Bırak canım... Birlikte gel Allah aşkına! Şehre gidelim! Orası daha rahat!

— Hayır, şehirden bıktım. Kır bana daha iyi. Kendi kendine git dostum.

Şehre yalnız başıma gittim. Güneşin kızgınlığı altında can sıkıcı birkaç saat sürüklendim. Saat üçte sayfiyeye döndüm.

Svenson iskeleden beni almaya gelmişti. Bir de üstelik benim beyaz elbiselerimi giymiş, tanımadığım büyük bir tüccarın kızına sevgisini anlatıyordu. Kızdan, vakit bulunca bize gelmesini rica etti. O da, öğleden sonra gelmeye söz verdi.

Evcüğimizin önüne kadar geldik. Ondan ayrılarak içeriye girdiğim zaman karım oldukça yüksek bir sesle:

— Svenson buradan gitmeli, yoksa ondan zıkkımlandığı şeylerin parasını alacağım. Senin gittiğinden beri beş şişe bira içti. Sekiz kırk beşle her halde yıkılıp gitmeli! diye bağırdı.

Ben de:

— Sekiz kırk beşle gitmeli! diye tekrarladım. Sonra işi yoluna koymak için dışarı çıktım. Ona aşağıda kıyıda rastladım. Elinde bir olta kutusu taşıyordu.

— Bu senin miydi? diye sordu.

— Hayır, ev sahibimin.

— Bence hepsi bir. Şimdi balık tutacağız.

— Sekiz kırk beş kadar bitiremezsin ki.

— Sekiz kırk beş de ne?

— Buradan son vapur o zaman kalkıyor ya?

— Şimdi son vapuru bırak. Ben verandada yatarım. Gel hemen biraz solucan ara!

— Solucan molucan yok... Sonra bu olta benim değil, aynı zamanda verandada da uyuyamazsın, çünkü, çünkü...

— Çünkü de ne?

— Çünkü artık iskemlemiz yok.

— Ne oldular?

— Onları başkasına verdik, daha doğrusu geri verdik, çünkü onları başkasından almıştık.

— Ben hamakta uyurum... Gel şimdi solucan arayalım!

Yüz kadar solucan bulduk. Bu iş, dört saat sürmüştü. Belim iki yerinden çatladı.

Oltayı attık. Bu da iki saat sürdü... Svenson hiç de balıkçı değildi. Akşam yemeğini uyumaya benzer bir baygınlık içinde yedim.

Svenson iki kadeh içkiyi, iki şişe birayı ve bütün eti zıkkımlandı. Karım bir fırtınaya benziyordu... Bundan sonra yatmaya gittik. Bütün gece uyanık yat-tık ve düşündük. Bazen şeytan diyordu ki, dışarı çık, hamağı parça parça kes, fakat belim iki yerinden kırıktı.

Svenson'un bizi altıda uyandırmasına lüzum kalmadı. Çünkü biz uyumamıştık. Fakat o bizi yine rahatsız etti:

— Haydi, kalkın, oltaları buraya getirin! diye bağırdı.

Oltayı çıkardık. Olta paramparça olmuştu. Sonunda bunu ev sahibime ödemeyi tasarladım. Bir ağın fiyatı nedir sanki?

Kahvaltı ettik. Svenson'un keyfi yerindeydi. Artık bira içmedi, çünkü hepsi bitmişti.

Svenson:

— Canım, zararı yok, öğleye kadar dayanırım, dedi. Biraz önce birahaneye, elli şişe göndermeleri için telefon ettim... Elbet sizin hesabınıza!

Kahvaltıdan sonra karım ve ben yalnızdık. Karım yine yüksek sesle:

— Svenson yıkılıp gitmeli! Ben biliyorum nasıl! Gel de gör, diye bağırdı. Karım dışarı çıktı ve güler yüzle:

— Bay Svenson, biraz kürek çekelim mi? Bugün deniz çok güzel! dedi.

Svenson çoktan hazırды. En büyük sandalı aldık ve açıldık. Açıklara doğru kürek çekiyorduk. Svenson terlemişti. Fakat dayandı. Apansız bir adacığa geldik. Karım sandalda ayağa kalktı. Ellerini çırparak bağırdı:

— Tanrım, ne güzel zambaklar! Oh ne nefis!.. Onlardan birkaç tane olsa!

Svenson hemen karşılık verdi:

— Durun, ben size getireyim.

Karım:

— Çok naziksiniz, dedi.

Svenson kürekleri hemen adaya çevirdi ve karaya sıçardı. O zaman karım hemen küreklere sarıldı, sandalı geri çevirdi, eve doğru kürek çekmeye başladı.

Svenson elinde bir zambakla adada dinelmiş gülüyordu:

— Ha ha ha! Ne güzel bir şaka! Ha ha ha! Şimdi ben burada yalnız başıma Robenson oldum!

Geriye dönerek neşeyle:

— Evet sen ta o'sun. Ha ha ha! Şimdi cumaya kadar bekleyebilirsin... Bugün henüz salı! diye bağırdık.

Küreklere eve doğru olduğu kadar çabuk çektik. Büyük bir neşe içindeydik. Öğle yemeğinde şarap bile içtik, ben Svenson şerefine bir nutuk bile çektim.

— Svenson... Ne de olsa tam bir herifti! Onun bütün insanları geride bırakacak bir kültürü var. İs-sız bir adaya yalnız başına yerleşti. Yaşasın Sven-son!

Öğle sonu çok güzel eğlendik. Sigara içtim,, olta için ev sahibime on beş kuron ödedim. Böyle eski, parçalanmış bir olta ne pahalı. Yenisi daha ucuz doğ-rusu.

Nefis bir akşam yemeği yedik. Bundan sonra ka-rımla verandada dansettim. Akşam güneşi körfezin sularında parlıyor, sazların arasından ördek sesleri geliyordu.

Ben daha taze bir sesle ve neşeyle şarkı söylü-yordum:

**Sular sessizlik içinde
Turnabalığı yavaşça fısıldıyor,
Ve yeşil papağanı seviyor.**

Dördüncü valsın ikinci yarısında, Svenson yine çıkagelmez mi? O yine aynıydı... Yalnız yüzünden aç-lığı okunuyordu, başka bir şeyi yoktu.

Karım yüzünü elleri arasına alarak ağladı. Ne yapabileceğimi düşündüm, çaresizlik içindeydim.

Şimdi balkonda akşam yemeğini yiyor. Zıkkım-landığı şey bizim akşam yemeğimiz.

Keyfi yerinde, karıma elli dokuz zambak sun-du... Adada daha fazla bulamamış.

Dışarıda tabiat çok sessizdi.

İçime büyük bir sessizlik çöktü ve uysalca de-dim ki:

— Yarından tezi yok, bu evcikte yalnız başına oturursun. Bodrumdaki yiyecek ve içecek ne varsa hepsi senin olsun, yetiştği kadar ye. Yarın sabah biz gidiyoruz.

İki neşeli gözle bana doğru baktı:

— Hep sayfiyeden böyle erken mi dönersiniz?

— Hayır, her zaman değil... Fakat bu yıl yaz çok sıcak!

Şehre taşındık. Yola çıkmazdan önce, Svenson'u adadan kurtarmış olan tanımadığım tüccara punç sunmak zorunda kaldım. Onu görmüş ve kayığına almışmış.

Svenson evciğimizde tek başına oturuyor. Yalnız, Tanrı'dan ona, bir misafir gelmesini dilerim!

GARİP BİR TANRI MİSAFİRİ

AZ ÖNCE kahvaltımı yapmış, balkona çıkmıştım. Körfez gözlerimin önünde geniş kıyıları ve koyu mavi renkleriyle uzanıyordu. Güneş gökyüzünde bütün yakıcılığıyla parlıyordu.

O sırada hizmetçi kız bana bir telgraf getirdi. Kâğıdı elimde tutarken can sıkıcı bir haber olduğunu sezdim. Oysa içinde ne olduğunu bilmiyordum...

Karım yukarıya geldi.

— Bir tel geldi, dedim. Bil bakalım içinde ne var?

— Şimdi bilmece çözmeye vaktim yok. Aç da gör.

Açtım ve okudum:

«Seni şehirde aradım. Dört otuzla geliyorum. Karına saygılar

Fredrik.»

— Bunu hiç de bilemezdin, dedim.

— Hayır. Bu Fredrik de kim?

— Bilmem. Ben yalnız bir Fredrik tanıyorum. O da beni aramaz ve buraya gelmez.

— Bu tel başkasının olmasın?

— Hayır. Adres tamam. Bu da ne biçim bir Fredrik? Yedide geliyor. İyi bir elbise giyinmelisin. Çocukları bir çeyrek önce yıka ki, temiz durabilsinler.

Karım gitti. Yalnız kaldım. Sonra Fredrik'i, motorumla ada arasında gezinti yaparken unuttum. Çok nefis bir gündü.

Akşam yemeğini yediğimiz sırada karıma dedim ki:

— Tam yedi. Fredrik'i karşılamaya gidelim mi?

İskelede indik. Orada her günkü ünlü, burnu büyük ve önemli kimseler duruyordu. Genç ressam kırmızı kasketi ve özentili yürüyüşüyle yine oradaydı. Kendilerine ne anlatılırsa hemen inanan kadınlar da vardı.

Onlar bana büyük ve gök mavisi gözleriyle bütün ruhlarını sundukları sırada ben:

— Bu sabah Paris'te büyük bir devrim olmuş. Bütün şehirde sıkıyönetim ilân edilmiş. Sokaklarda toplar öyle patlıyormuş ki, insan konuşulanları anlamıyormuş. Birbiriyle konuşmak isteyenler şehirden dışarı çıkmak zorunda kalıyorlarmış, dedim.

Annesi Paris'te oturan bir kadın:

— Anneciğim!. Anneciğim! diye inledi.

Onu yatıştırmak için:

— Merak etmeyin, bütün kadınlar ve çocuklar şehrin önündeki bir çayırığa çıkarılmışlar, dedim.

O sırada vapur yaklaştı. Dilin arkasından doğru gelmişti. Karıma:

— Fredrik'e karşı kibar davran, dedim.

Vapur yanaştı. Kaptan beni, genç ressamı ve «Yeni haberleriniz var mı?» diye bağırان kadını selâmladı.

Vapurdan yaşlı bir adam çıktı. Kendi kendime: 'Bu Fredrik olmasa gerek' diye düşündüm. Bu yaşlı adamı tanıyordum. Karısı, erkek çamaşırları üzerine iş gören bir mağazanın sahibiydi. Kadın şimdi şehirde. Çünkü yaz olduğu için çok yaka satılıyor.

Bir kadınla kızı karaya çıktı. Onları da tanıdım ve selâmladım. Bu sırada yabancı bir bay iskeleye geldi. Bu, büyük ve sağlam yapılı bir adamdı. Şık giyinmişti. Yürüyüşünde bir ataklık ve güven vardı. Daha önce iskelede bu adamı hiç görmemiştim. Karaya indi. Çevreye bakındı. Sonra bana doğru gelerek omuzuma vurdu. Gerçek ve içten bir sevinçle de:

— İşte geldim, koca çapkın!. dedi.

Her halde Fredrik bu olacaktı.

Bu adamı hiç görmemiştim. O ise beni tanıyor, benimle senli benli konuşuyordu. Birbirimizin yaşlı çapkınıyız! Çene çalmaya başladı:

— Burada nasılsın bakalım? Çocuklar iyiler mi? Ya Merta nasıl?

Allah Allah!.. Karımın adını da biliyor.

— Sağ ol... Sağ ol... Hepimiz... Hepimiz çok iyiyiz... Sağ ol, sağ...

Bana küçük bir bavul uzatarak:

— Bunu sen al! Büyük bavulu sonra arabayla getirtiriz. Gelişim seni şaşırttı mı? dedi.

Bu sırada karım geldi. Fredrik'in yüzü parladı. Önünde yerlere kadar eğilerek dedi ki:

— Seni her gördükçe daha güzelleşmiş buluyorum!

Karım büyük bir şaşkınlık içinde, soru dolu gözlerle bana baktı. Ama ben:

— Fredrik'in büyük bavulu sonra arabayla gelecek. Fredrik'in bu taşıdığımdan başka bir de büyük bir bavulu var!.. diye kekeledim.

Karım donakalmıştı. Üçümüz de tepeye, villaya çıktık. Fredrik:

— Güzel bir yerde oturuyorsun, dedi. Kirası ne kadar? Ama bundan bana ne?.. Ben nerede kalacağım?

— Nerede istersen, dedim. Nerede istersen çapkın delikanlı.

Fredrik:

— Hiç değişmemişsin, dedi.

Biraz güvensizlikle:

— Yazık ki senin için aynı şeyi söyleyemeyeceğim, dedim.

— Ne gibi? Neden? Yaşlanmış mıyım? Hayır çapkın! Bugün de seksen kiloyum. Eh, altı yıl böyle kaldım. Merta beni daha şişman mı buluyorsun?

Karım:

— Hayır, üzerinde durulacak kadar değil, dedi.

Fredrik'i misafir odasına götürdük. Bir an karımla yalnız başımıza kaldık.

Karım:

— Bu adam da kim?!! dedi.

— Fredrik işte bu, dedim. Geleceğini bu sabah telle bildiren adam.

— Peki... O... burada... bizde mi kalacak?

— Öyle görünüyor. O her halde böyle düşünüyor.

Avluda duruyorduk. Fredrik başını pencereden çıkararak bağırdı:

— Bana bir sabun ver. Benimki büyük bavulda.

Ben de geriye döndüm:

— Merta çabuk getir, dedim.

Ama karım yatak odasına giderek kollarını yukarı kaldırdı ve sırt üstü yatağa düştü. Bu onun huyu!..

Sabunu ben, kendim götürmek zorunda kaldım.

Fredrik orada ceketini çıkarmış yıkanıyordu. Bana:

— Son günlerimi düşündüğün kadar iyi geçir-medim, dedi. Alma olayı bana çok dokundu.

— Anlıyorum, dedim.

Bu nasıl Alma acaba, diye düşündüm. Bu adam evli mi, yoksa nişanlı mı?

— Zaten kadınlar hep böyledir!..

— Evet, onlar öyledir, diye karşılık verdim.

— Bir derdin yok ya!.

— O kadar yok! Şimdi hiç bir derdim yok, ama insan bilemez ki...

— Alma geziye çıktı.

— Eh... Bu böyle daha iyi.

— Evet... Bunu da kendisi istedi.

— En iyisi de böyle.

Fredrik giyinmişti. Balkona çıktık. Biraz punç içtik. Karım da yanımıza gelmişti. Fredrik'in keyfi

yerindeydi. Şakalaşıyor, çene çalıyordu. Karımı üç kere kahkahadan çatlattı.

Büyük bavul geldi. Merdivenlere koştum. Bavuldaki adres kartına baktım, üzerinde Fredrik Lundholm yazılıydı. Soyadı Lunholm ha!.. Mesele hep karanlık.

Böylece, bu Fredrik Lundholm yanımızda kaldı. Üç gün sonra birbirimize alıştık.

Fredrik, yaşayışımızda, kendisinden vazgeçilmez bir parça olmuştu: Çocuklarla oynuyor, bana motorda yardım ediyordu. Bu arada karımın da gönlünü kazanmıştı.

Bir gün karım dedi ki:

— Keşke sen ne Fredrik gibi olaydın! Hep neşeli, hep yardımsever... Onun yanında insanın canı hiç sıkılmıyor!

Uzun düşüncelere daldım. Ama yaşayışımız böylece sürdü. Günlük güneşlik ve sessizlik içinde...

Fredrik bizde sekiz gün kadar kalmıştı ki, kendisine bir mektup geldi. Mektubu okudu, kaşlarını çatı ve dedi ki:

— Eee, sevgili dostlarım, artık burada işim bitti. Yarın sabah gitmeliyim. Alma yine gelmiş. Anlıyorsun ya!

— Evet.. Evet, dedim, anlıyorum. Fakat çok üzgünüm. Birlikte hoş günler geçiriyorduk. Yakında yine gelmelisin.

Fredrik:

— Olabilir, belki, dedi.

Karım, Fredrik'in gideceğini duyunca çok üzüldü. Ben bu suçun Alma'da olduğunu söyledim. Karım da Alma'nın kötü bir kimse olduğunu ileri sürdü.

Ertesi sabah Fredrik'i vapura götürdük. Vakit çok erkendi, öyleyken hepimiz kalkmıştık. Fredrik güverteye çıktı. Vapur kalktı ve uzaklaşıp gitti. Uzun bir süre beyaz bir mendil güvertede sallandı.

Eve sessiz döndük. Parmaklık kapısına gelince durduk. Karım:

— Bu adam kimdi Allah aşkına? diye sordu.

— Bilmiyorum, dedim, onun kim olduğunu bilmediğimiz halde ona ısınmıştık. Şimdiden onun yokluğunu duymaya başladım.

Odama girdiğim zaman, masanın üzerinde bir mektup buldum. Mektubu sindire sindire iki kere okudum. İçinde şunlar yazılıydı:

«Bay Yazar»

«Bir hafta önce birkaç arkadaşla bir yerde oturuyor ve bir haftalık tatilimi en iyi nerede geçirebileceğimi konuşuyorduk. Sizi iyi tanıyan arkadaşlarımdan biri adınızı verdi, oturduğunuz yerin güzelliğini anlattı. Oraya git ve haftayı onlarda geçir, dedi. Ben, birbirimizi tanımadığımızı söyledim. Ama aklıma birdenbire bir düşünce geldi. Arkadaşlarıma: 'Bu adamın yanında, kendisine tanıtılmadan ve çağrılmadan tam bir hafta kalabileceğime bahse girer misiniz?' dedim. Bahis kabul olundu. İş konuşuldu. Sizi ve ailenizi sordum biraz bilgi topladım. Sonra neler olduğunu siz de biliyorsunuz. Bugün bahsi kazanmış bulunuyorum. Ancak bütün bu olanlardan utanıyorum. Size gerçeği söylemek zorundayım. Beni bağışlayın! Bir daha böyle bir bahse girmeyeceğim. Hele size karşı hiç!

Size saygı besleyen
Fredrik.»

Dışarıya çıktım ve mektubu karıma verdim. Karım mektubu büyük bir hızla okuduktan sonra «Vay vay!» dedi.

Sonra mektubu yeniden okudu ve derin derin içini çekerek:

— Ne olursa olsun çok kibar bir insandı, dedi.

BASKALARININ HAKLARINA SAYGI

GEÇEN hafta başımdan garip bir olay geçti. Gece treniyle Frankfurt'tan Berlin'e gidiyordum. Yataklı vagonunda zayıf, yaşlıca, kibar duruşlu bir yol arkadaşı vardı. Kendimi tanıttım. O da kendisinin felsefe doktoru olduğunu söyledi, adı aklımda kalmadı. Yatmak için yukarı tırmandım. Yukarıdaki yatak benimdi. Dedim ki:

— Sayın doktor, size şimdiden söyleyeyim de sonunda tatsızlık olmasın... Ben, gece biraz horlarım. Eğer siz hafifçe bir ıslık çalarsanız hemen uyanır, öte yöne dönerim, horlamam da geçer.

O:

— Zararı yok, meraklanmayın, dedi.

Her zaman olduğu gibi yataklı vagonunda çok güzel uyudum. Berlin'e varmazdan yarım saat önce de uyandım. Yatağımdan indiğim zaman yol arkadaşımın yerinde olmadığını gördüm. Yatağı bomboştu. Giyindim ve koridora çıktım. Orada da yoktu.

Yataklı vagon memurunu gördüm. Ona sordum:

— Alt tarafımda yatan bay nerede, biliyor musunuz?

Memur:

— Ha, o mu? dedi. Onun pek akli başında olmasa gerek... Sabaha kadar ıslık çalarak yataklı vagon da kimseyi uyutmadı. Bu yüzden yolda onu tren den indirdik!

İnsanlar üzerinde nasıl da aldanırız. Oysa onun ne kadar da kibar ve aydın bir görünüşü vardı? Bir de felsefe doktoru olduğunu söylüyordu, bunların hepsi yalan!.

AT KİMİN?

ŞEHİRİN dışında, oldukça modern bir evde oturuyorum.

Penceremin altında sokak uzanır. Sokağın ötesinde çitle çevrilmiş küçük bir çayır, çayırda da güzel, yeşil çimenler var. Her sabah onları seyreder; oraya dört katlı bir apartman yapılmadığına sevinirim.

Bir gün orada bir şeyler oldu. Birdenbire türeyen bir at çimenlerin üstünde öteye beriye sığıyordu. Güzel, kahverengi, genç, neşeli bir at. Sığıyor, otluyor, taşkın bir sevinçle kuyruğunu sallıyordu. Çünkü sinekler henüz onu tedirgin edecek kadar çok değildi.

Hepimiz pencereden ata bakıyor, yalnız onu konuşuyorduk. Çocuklar sokağa koşuyor, çite asılıyor, onun nereden geldiğini merak ediyorlardı. Kimse de bilmiyordu bunu.

Çocuklar merdivenlerde onu konuşuyor, dükkân-

lardan: «Öyle güzel bir at ki!. Bir koşu atına benziyor!» sesleri işitiliyordu.

Çocukları en çok ilgilendiren şey, «Acaba insan ona yaklaşabilir mi, onu okşayabilir mi?» ydi. Isırabilir ha!..

Sonra, bir gün 35 numarada oturan Olof'un ona ekmek dilimleri yedirdiği görüldü.

At onları yedi ve hemen dost oldular.

Ama asıl iş ondan sonra çıktı.

Bir gün, her günkü gibi öğleyin eve gelmiştim: Aşağıda çayırda küçük bir kalabalık gördüm. Bir şeyler oluyordu. Sokakta kunduracı camcıyla konuşuyordu. Daha önce onları dışarıda, sokakta hiç böyle görmemişim:

— Ne var? Ne oluyor?

— Şuna bak! Şuradaki herif atı çalmak istiyor! Yarım saat önce geldi, hemen çitin kapısından içeri girdi, sonra atı götürmek istedi. Dışarıda da insanlar vardı. Şimdi onunla çekişiyorlar.

— Ya, öyle mi? dedim yukarıya çıktım.

Pencereye oturdum, aşağıdaki küçük kalabalığa bakmaya başladım. Sonra karıma:

— At kimin Allah aşkına? diye sordum.

Karım:

— Öyle sanıyorum ki bunu kimse bilmiyor, diye karşılık verdi.

— Aşağıda birisi onu götürmek istiyor!

— Bayağılık!

— Belki onundur.

— Ya değilse?..

Birdenbire ayağa kalktım. Aklıma parlak bir buluş gelmişti. Şapkamı aldım, aşağıya çayıra gittim.

Orada köylüye benzeyen, iriyarı bir adam atın yelesinden tutuyor, çok kızmış görünüyordu. «Kendi atımı götüremez miymişim?! Çekilin bana yol verin!» dediğini işittim.

Şekerleme fabrikası müdürü Johanson:

— Açıkça atı çalmak istiyorsunuz! dedi.

Adam:

— Bu benim atımdır! Geçen hafta pazardan satın aldım! diye karşılık verdi.

Bu arada ben de işe karıştım, atın kendisinin olduğunu ileri süren adamın yüzüne baktım ve dedim ki:

— Delirdiniz mi, Allah aşkına, atımı alıp götürmek mi istiyorsunuz?

Adam atın yelesini bıraktı, kollarını bitkin bir halde salladı, büyük bir şaşkınlıkla bana baktı.

Kalabalık kaynaştı, yavaşça dediler ki:

— At onun ha! Bu aklımıza hiç gelmemişti!

Atı çalmak isteyen adam yüzünü buruşturdu:

‘Böyle güzel bir şakayı şimdiye kadar hiç görmedim!’ diye düşünüyordu belki de... O, atı yeniden tutmak istediği zaman kapıcım ortaya çıktı, yumruğunu onun burnuna dayayarak dedi ki:

— Seni dolandırıcı seni!. Çekil oradan! Atın, Yazar’ın olduğunu şimdi işittin! Utanmıyor musun?

Adam, birdenbire kaşlarını çatarak bana doğru bir adım attı ve:

— Atın sizin olduğunu bir daha söyleyin baka-yım! Dedi.

— İstedığınız kadar, dedim. Sabahları binmek için satın aldım. Haradan gelişinin ilk haftası...

Birisi:

— Bir polis çağırmalı en iyisi! dedi.

Bir başkası da:

— Bırakın kaçsın! dedi.

Adam bize baktı.. baktı. En çok bana bakmıştı. Apansızın çıkıp gitti. Atı okşadım, ona bir parça şeker veriyormuş gibi yaptım. Sonra oradakileri dostça selâmlayarak eve gittim.

Öğle yemeğimi yemiş, kahvemi içmiş, sedirime uzanmış, tavana bakıyor ve bekliyordum. Akşam gazeteleri geldi. Onları sessiz sessiz okudum, sonra da uykuya daldım. Hizmetçinin kapıyı vurup: «Dışarıda bir adam duruyor ve sizinle...» dediği zaman uyan-dım.

— Onu içeriye alın, dedim. Sırt üstü, sessiz ve kaygısız, uzanmış olarak kaldım. Gelen, atı götürmek isteyen adamdı. Kapıya dikilmişti. Ona dostça:

— Buyurun oturun! dedim.

Oturdu, birbirimize bakiştık. Sonra bana dedi ki:

— Aşağıda bana güzel bir oyun oynadınız.

— Ne demek istiyorsunuz, açıkça konuşun, dedim.

Birdenbire kalktı ve ilerleyerek:

— O at benimdir! dedi.

— Hele bir oturun, dedim. Bırakın da yavaş konuşalım. Diyorsunuz ki, o at benimdir, ben de benim olduğunu söylüyorum. Bana faturanızı gösterebilir misiniz?

Adam:

— Hayır, dedi. Parayı peşin ödedim, hiç bir makbuz da almadım. Siz bana gösterebilir misiniz?

— Bu olabilirdi, ama bana gerekmez. Çünkü kimse atın bana ait olduğundan kuşkulandırmıyor ki?

— Kimse mi? Ben!

— Şimdiye kadar bir tek siz! Üzülerek söyleyeyim ki, gerçek olan bu. O, güzel bir hayvan. Yazık, anlaşmazlık bunun yüzünden çıkıyor.

Adam susarak oturdu. Bir gazete aldım. Birkaç dakika sonra:

— Bana atı satar mısınız? dedi.

— Satılmayan hiç bir şey olmaz, dedim. Ne kadar vermek istiyorsunuz?

Birdenbire kalktı ve bağırdı:

— Yok, daha neler! Kendi atımı satın mı alacağım yani?

— Onu edinmek istiyorsunuz ya! dedim.

Para çantasını çıkardı:

— Kaça? dedi.

— Ucuz. 200 Kuron'a alabilirsiniz. Çok ucuz alıyorsunuz. Böyle güzel bir at her gün bulunmaz. 200 peşin!

Sedirden kalktım, adam iki yüzlük saydı ve sesizce yazı masasının üstüne bıraktı. Onun bana sert sert baktığı ve «bana bir makbuz verir misiniz?» dediği sırada onları cebime yerleştirdim.

— Aramızda bunun gereği yok, dedim, atı götürebilirsiniz.

— Başıma bir daha böyle bir hal gelmesin!

— Gönlünüz hoş olsun, dedim ve şöyle bir pusula yazdım:

«Atın götürülmesine hiç bir itirazım yoktur!»

İmzaladım ve pusulayı adama verdim. O, yazıyı okuyarak gülümsedi:

— Karşıma çıkan insanların en kurnazı sizsiniz! dedi.

— Biliyorum, dedim.

Birkaç kere eğildi ve sonra gitti. Onun aşağıda kalabalığa nasıl pusulayı gösterdiğini ve atı alıp götürdüğünü pencereden izledim.

Ertesi sabah bir mektup aldım. Şunlar yazılıydı:

«Bay arkadaş!

Dün siz ve ben güzel bir alışveriş yaptık. At ne sizin, ne de benimdi. Bugüne kadar böyle güzel bir malı,, bu kadar ucuza almadım. Ondan, en azından bin kuron kazanacağım. Eğer siz ortaya çıkmamış ve işi karıştırmamış olsaydınız, bu iş bana bedavaya gelecekti. Atı çoktan beri avlamak istiyordum. Ne olursa olsun binlerce sağ olun! Yeni bir düşünceniz varsa beni de unutmayın. İyi kazançlar!

D. T.»

Mektubu dosyama koydum. Belediye meclisinden bir arkadaşım, atın şehrin demirbaşı olduğunu söyledi. İş ortağım ve ben kaygısız yaşayabiliriz. Belediye gibi güçlü kurumun böyle at gibi ufak yitkilerden haberi bile olmaz.

GÖÇMEN KUŞLAR

ESKİDEN uzun yürüyüş meraklısı yaşlıca bir adam vardı. Çoğunlukla on beş yaşındaki oğluyla dışarıda, ormanlarda saatlarca dolaşırdı.

Bir gün gökten bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Bu yüzden çocuk uzun yürüyüş meraklısı babasına:

— Bugün dışarıya çıkamayız baba! dedi.

Baba:

— Öyle. Bugün dışarıya çıkamayız. Böyle olsa bile, yine de yürüyüşü yapmak zorundayız. Sen yine sırt çantasını hazırla!

Bunun üzerine çocuk, her zaman yaptığı gibi sırt çantasını hazırladı. Baba oğul yemek odasına indiler ve masanın çevresinde dönmeye başladılar.

‘ İki saat kadar yürüyünce, baba:

— Şimdi artık kahvaltı bize tatlı gelir! Burada şu yeşillığe oturalım ve yiyelim, dedi.

Yere oturdular, çocuk kahvaltı paketini açtı.

Birdenbire tuzluğu evde unutmuş olduklarını sezdiler.

Baba dedi ki:

— Evet git de, tuzluğu getir.

Çocuk tuzluğu almak için masaya uzandı. Baba:

— Yo, dostum, ben sana eve git de tuzluğu getir, dedim, dedi.

Bunun üzerine çocuk masanın çevresinde iki saat kadar döndü. Bu sırada da baba, sabah gazetesini okudu.

Çocuk geri geldiği zaman, kahvaltı ettiler ve dinlendiler. Bundan sonra da baba:

— Hayri artık eve gidelim, dedi.

Çocuk karşılık verdi:

— Baba, burası çok hoşuma gitti. Ben burada kalacağım...

Öyle de yaptı.

GARİP DÜŞLER

GÜNLÜK bir gazete bizden düşlerimizi anlatmamızı istiyor. Bu arada, hele okul üzerine olanlara öncelik vereceğini de bildiriyor. Konu çok ilgi çekici.

Okul üzerine hiç düş görmem. Eskiden görürdüm. Bunlar sınav ve geç kalmalar üzerine görülen olağan düşlerdi. Ama birinde düşümde öğretmen olduğumu gördüm, kendi verdiğim dersi kendim dinlemedim. Bu düş öyle uğursuzdu ki, soğuk terlerle ıslanmış olarak uyandım. O günden beri de okul düşleri görmekten çekinirim.

Ben başka düşler de görürüm. Bir matematikçinin düşünde problemler çözdüğü gibi, ben de düşümde ara sıra bir hikâye görürüm. Ara sıra da bu düşü, aklımdan silinip gitmeden yazarım. Üstelik bundan da para kazanırım... Bu, bir yazar için en uygun ve kolay çalışma yoludur. Bir de, Yusuf'un Mısır'da firavunlar için kıtlık düşü görmesi vardır. Ama o daha geniş etkili sonuçlara ulaştı.

Çoğunlukla düşümde, sokakta çıplak dolaştığımı

ya da gecelikle tramvayda oturduğumu görürüm. Hava soğuktur. Vücudumun oturduğum yerden başka kısımları üşür, çünkü oturak yerleri ısıtılmıştır. Biletçi, nasıl giyinmiş olduğumu görmez de, benden bilet parası ister. Hiç param yoktur. Çünkü benim geceliğimde cep yoktur, bunun üzerine uyanırım. Az sonra yine dalarım. Yine o biçim gecelikle tramvayda oturduğumu görürüm. Ama bu sefer param vardır. Sanki eve gitmiş gelmişim de para getirmişim. Bilet parasını veririm, birdenbire karşımda tanıdık bir hanımın oturduğunu görürüm. Bu hanım beni - hatırlayabildiğim kadarıyla - gecelikle hiç görmemiştir. Yine de kılığıma şaşmaz. Çıplak ayaklarımı kalorifer yakmasın diye usulca sıraların altına sakladığım sırada bana dostça selâm verir. İlk durakta hanım inmek için kalkınca bir de ne görürüm, o bana göre daha ince giyinmiştir. Sanki hiç giyinmemiştir. İşte bu sırada uyanırım.'

Birkaç gece önce düşümde karımın ikiz doğurmuş olduğunu gördüm. Her günkü gibi öğleyin eve gelmişim. Kendisini şimdiye kadar hiç görmediğim bir kadın bana doğru ilerler ve der ki:

— İki erkek çocuğunuz var. Bütün erkek çocuklardan daha sevimli.

Karımın yanına girerim. Güç nefes alıyordur. Bana şöyle der:

— Bu benim suçum değil. Elinde olmayan bir şey!

— Sağ ol, üzülme. Eh kötü de değil, derim.

Bundan sonra odama gittiğimi ve şöyle düşündüğümü hatırlıyorum:

— İki oğlan, iki elbise, iki şapka, iki çift ayakkabı, iki kat okul parası ve bütün öteki eşyaların hep çoğulları. Düşüncemi böylece sürdürürüm: İki liseli, iki üniversiteli, belki sanata ya da edebiyata ilgi duyan iki felsefe doktoru, iki edebiyat doktoru...

O zaman uyandım.

Düşümü sabahleyin karıma anlattığım zaman:

— Neye doğrudan doğruya ikiz? Diye sormaz mı?

Uyuduğumuz sırada düşlerimizi kendimizin seçmesi elimizde değil şimdilik. Her şey bir yana, benim bir huyum var: Sırası gelince hemen uyanırım. Uyumadığım zamanlarda bile.

ANLAMSIZ SORULAR

BAZI kimseler öyle çok ve aptalca sorular sorarlar ki... Ben hemen hemen hiç soru sormam. Aslında çok şey bilmekte gerekmez. İnsan bir şey bilmezse bunu sormadan öğrenebilir. Oysa birçok kimse konuşmalarını sorulara boğarlar. Bu gibi insanlara hep yalan ve gerçek olmayan şeyler söylerim. Hem onlar böylece cezalanmış olurlar hem de ben eğlenmiş olurum.

Bu anlamsız, budala sorular hemen hemen şöyledir:

Ben bir lokantada oturmuşum ve öğle yemeği yiyorum. Bu sırada biri gelir, bön bön gülümser ve sorar:

— Vay, burada öğle yemeği mi yiyorsun?

Eğer ben:

— Hayır şehir otelinde bilardo oynuyorum, diye ya da buna benzer bir karşılık versem:

— Seni şakacı seni! Ha ha ha!.. diye güler.

Eğer ben taşraya, bir kasabaya gitsem, pazar yerinde bir tanıdıkla karşılaşsam o hemen sorar:

— Vay, burada mısın?

Ben karşılık veririm:

— Hayır, burada değilim. Köyde yaşlı bir halanın yanındayım.

— Seni şakacı seni!

Birkaç gün önce bu soruculardan birisinin yuvasını adamakıllı yaptım: Sessiz sessiz geçiyordum. Köşede beni ilgilendirmeyen bir kalabalık toplanmıştı. Ben o kadar her şeye burnunu sokan bir insan değilimdir. Oradan geçiyordum, hiç bir şeyden de habirim yoktu. Tanımadığım ve kendisini o güne kadar hiç görmediğim biri bana doğru geldi. Kalabalığı göstererek:

— Orada ne oluyor? diye sordu.

Dedim ya, bu adamı hiç görmemiştim. Kendisini tanıımıyordum. O halde bu adam ne yüzle bu boş ve aptalca sorularla yolumu kesiyor? Sokağın orta yerinde durakaldım. Kollarımı göğе doğru kaldırdım, bütün gücümle bağırmaya başladım:

— Polis!.. Polis!..

Bunun üzerine köşedeki kalabalık bana doğru geldi, iki polis memuru da bana doğru koşuyordu. Çevremi sardılar ve hepsi sordular:

— Ne oldu? Ne var?

— Ne mi oldu? Bir şey bilmeksizin şuradan geçiyordum. Kendisini şimdiye kadar hiç görmediğim ve tanımadığım şu yabancı bay üstüme yürüdü... Görünüşe göre beni dolandıracaktı. Boş, aptalca sorularla işe başladı. Hele bu dubaracılar ne kurnaz, ne

yırtık insanlardır. Bana öyle geliyor ki, saatımı aşıracaktı.

Kalabalıktan biri:

— Manıtacının birine benziyor!.. dedi.

Bir başkası:

— Böyle güpegündüz ha! dedi.

Bir üçüncüsü:

— Bundan daha azılıları da oldu, dedi. Polis hemen bu adamı tutuklamalı.

— Öyle ya, dedim. Artık zaman, vergisini gününde ödeyen insanlar için gittikçe daha güvensiz bir durum alıyor. Bu ne demek? Soruyorum, bu ne demek? İnsanın güvenebileceği biricik güç polis gücüdür. Olayları aydınlatan ve yılmadan çalışan polis gücü.

Bu sırada polisler ilerledi. Yabancıyı kollarından yakaladılar ve kalabalığın yardımıyla onu karakola götürdüler.

İnatlı direnmesine karşılık sokakta yol kesmeye yeltenmesinden dolayı üç ay hapis cezası aldı.

Öyle sanıyorum ki, eğer bu adam bu suçunu benimsemiş olsaydı daha az bir cezayla kurtulacaktı.

PİNTİLİK

BÜYÜK bir adam ölmüştü. Üç oğlu çevresinde toplanmışlardı.

En büyükleri dedi ki:

— Babamız büyük ve ünlü bir adamdı. Ona çok büyük bir cenaze töreni yapmalıyız.

İkinci oğul dedi ki:

— Babamız gösterişi sevmeyen bir adamdı. Ona sade bir cenaze töreni yapmalıyız.

Üçüncü oğul dedi ki:

— Babamız şehirdeki yoksullara ve sıkıntıya düşmüş olanlara karşı büyük bir acı duyardı. Ona yoksullara uyan cezane töreni yapmalıyız.

Bunun üzerine ölü başını kaldırdı ve dedi ki:

— Çocuklarım, siz tasalanmayın, ben mezarlığa yürüyerek de giderim!

BLOM'UN TANIMADIKLARI

BİR tramvayın arka sahanlığında duruyorduk. Beş yolcuyduk. Bunların birisi de Blom'du. Birdenbire bana dedi ki:

— Herkes birbirine karşı kapalı ve sessiz duruyor. Birbirimize tanıştırmadan yabancılarla konuşmıyoruz. Bu konuda bir yenilik yapmalı.

— Bak, sahanlıkta üç kişi var, dedim. İşte yaşlı, şişman bir bay, işten genç, sevimli bir kız ve işte rejisöre benzeyen biri. Bunlarla bir konuş bakalım. Şu yeniliğe bir başla!

Blom'un gözleri parladı. Bakışlarını yaşlı şişman adama çevirdi. Ona dostça gülümsedi ve yumuşak bir sesle:

— Oldukça şişmansınız değil mi, dedi.

Üç yolcuya da bakıyordum. Sinema rejisörüne benzeyen adam gülümsedi. Genç kız korkmuşa benziyordu, yaşlı adamın yüzü kıpkırmızı olmuştu:

— Size ne? Diye karşılık verdi.

Blom, büyük bir vurdumduymazlık içinde konuşmasını sürdürdü:

— Evet! Bu biraz beni ilgilendirir. Şişman bir kimsenin sağlığı yerinde değildir. Vücuttaki her bozukluk hastalıktır. Kişi herhangi bir bahaneyle kendisini toplumun dışında tutamaz. Bu bozukluğunuz yüzünden kendi karnınızı doyuramayacak duruma düşerseniz ben işe karışmak zorunda kalırım. Siz topluma - sonunda bana - yük olacaksınız. Görüyorsunuz ki bozukluğunuz beni ilgilendiriyor. Bundan kurtulmak için bir şey yapmalısınız. Akşamları yemek yer misiniz? Çok içer misiniz?

Yaşlı adam soluk alabiliyordu; biletçi gelince ona döndü ve kızgın bir sesle:

— İnsan tramvayda alaya dayanmak zorunda mı, diye sordu.

Biletçi şaşırmış bir yüzle bizlere baktı. Bu yaşlıca adamı küçük düşürdüğünü hatırlayamıyordu. Biletçi beş yıldır tramvayda çalışıyordu. Her türden insan görmüştü. Ama durumu kavrayamamıştı. Bu yaşlıca adamı hiç küçültmediğini bildiği için karşılık vermedi, çünkü bir ağız kavgası yaratmayacak kadar uysaldı.

Blom işi sürdürdü:

— Masaj birçok durumlara yararlıdır. Türk hamamında sabunlu masaj filan yapsanız. Hiç yıkanmıyor musunuz?

Tramvay durdu, şişman adam indi. Orada diki-
len bir polise giderek heyecanlı bir biçimde konuşma-
ya başladı. Ama tramvay yürüdü gitti.

Blom:

— Öyle değil mi? diye genç kıza döndü. Bugün çok güzel bir hava var.

Gerçekten çok sevimli olan genç kız gözlerini havaya dikti, sinema rejisörüne benzeyen adam hep gülümsüyordu.

Blom:

— Susuşunuzu, sözlerimi beğendiniz anlamına alıyorum, diye konuştu. Üstelik, küçük şapkanızın size yakışmış olduğunu söylememe izin vermenizi dilerim. Rengi ve biçimi tam uygun. İyi bir zevkiniz var. Onu kendiniz mi satın aldınız?

Genç kız bakışlarını sahanlığın yukarısına çevirdi, on üç defa şu yazıyı okudu: «Ölüm tehlikesi olduğundan tramvay durmadan atlamayınız.» «Ölüm tehlikesi..»

Blom bu süre içinde onun gözlerine bakarak dedi ki:

— Bütün yaşayışımca size hiç bir kötülük yapmadım, sizse bana çok soğuk davranıyorsunuz. Eğer sizinle bir baloda ya da bir toplantıda karşılaşmış olsaydım belki de benimle flört ederdim, belki birbirimizle nişanlanır ve belki birbirimizle...»

Genç kızın yüzü kıpkırmızı oldu. Yolcuların arasından yol açarak bağırdı:

— Vatman dur, ben inmek istiyorum!

Kız tramvay giderken indi, film rejisörüne benzeyen adam kendisine usulca yardım etti. Bu sevgi dolu yardımı yaptıktan sonra Blom'a döndü ve:

— Hiç de centilmen değilsiniz! İnsan bir bayana karşı sizin yaptığınız gibi davranmaz! dedi.

Blom'un gözleri parladı ve:

— İşte! dedi. Çok güzel! Amacımı siz kavradınız. Daha başka türlü davranamazdım ki!

Film rejisörüne benzeyen adam karşılık vermedi. Tramvaya yeni binen birisine yer vermek için yana bir adım dönünceye kadar kımıldamadan durdu.

Yeni gelen adam, yüzü uslu ve sevimli bir çocuğa benzeyen, orta yaşlı biriydi. Gür ve kıvırcık saçlarının üstünde küçük bir şapka duruyordu. Bu adam Blom'la film rejisörüne benzeyen adamın arasında durdu. Tramvay yolunda gidiyordu.

Blom ansızın beni de şaşırtan bir davranışa girişti. Gür ve kıvırcık saçlı adamın başından şapkayı hızla kaldırdı, saçlara baktı ve öbiir eliyle tüylü perukayı çıkardı.. Saçları darmadağınık yaptı ve bu arada da:

— Ne saçlar! Ne saçlar! İşte benim hayatımda düşünüyordum gördüğüm göz kamaştırıcı saçlar bunlardır! Bunun böyle yumuşak olması için ne yapıyorsunuz? Pomat filan sürüyor musunuz, dedi.

Bu uslu adam Blom'un tıraşlarını dinledikten sonra dostça gülümsedi ve usulca karşılık verdi:

— Saçlarım hep gürdü. Özel bir şey yapmıyorum. Annemin de çok gür saçları vardı.

Blom'un elleri yavaş yavaş aşağıya düştü, o bambaşka bir şey bekliyordu. Ne söyleyeceğini şaşırdı, ama onun yerine film rejisörüne benzeyen adam, uslu adama:

— Yabancı bir adamın size böyle davranışına nasıl dayanabiliyorsunuz, diye sordu.

Gür saçlı ve uslu görünümlü adam:

— Ah, dedi, ben böyle insanların bulunduğu bir yerde bekçilik yaptım. Bunlara karşı yalnız yumuşaklık ve sabır - yalnız yumuşaklık gerekir. Kaba olmanın hiç bir yararı olmaz.

Blom küçük şapkayı aldığı yere koydu ve tramvaydan atladı.

PIPO İLE OYUN

ŞİMDİ yine pipo içmenin gözde olduğunu bir gazetede okudum. Tekel, sigara ve puro içmeyi çok pahalılaştırdı.

Benim pipo denemem şöyle olmuştu:

İlk pipoyu baharın, köye taşınırken satın aldım. Pipom, üstünde anlamını çözemediğim B.B.B. markasını taşıyan gerçek bir Briar piposuydu.

Bu pipoyu bana satan adam, bunun dünyanın en iyi piposu olduğunu söyledi. Artık 3.75'e bunu almaktan başka çıkar yol yoktu.

Adam bana piponun nasıl kullanılacağını gösteren bir de kitap verdi. Kitapta okuduğuma göre, bu Briar piposu, içinde piponunkinden başka bir akım olmayan kapalı bir yerde içilecekti ve yarı doldurulacaktı.

Bu benim ilk pipo içişimdi, ağzı buran bir tadı vardı.

Şöyle düşündüm:

— Kendini buna alıştırmalıydın! Birçok kimse pipo içiyor, fiyakalı bir görünüşü de var! Bunu sen de öğrenmelisin!

Dilim yanıyordu, ama içmekten vazgeçmedim. Biraz tuzlu, ekşi yerken, ya da sodalı su içerken ağır bir acıya katlanmak zorunda kalıyordum.

Bu sırada pipodan anlayan bir arkadaş geldi ve bana:

— Piponun bir bozukluğu var, dedi. Ağızlığının deliği yukarı doğru olan bir pipo almalısın, ondan sonra dilin yanmaz.

Bana pipoyu satmış olan adama gittim, ağızlığının deliği yukarı doğru olan bir pipo aldım. Bu, ağızlığının deliği yukarıda olan da, dünyanın en iyi piposuymuş.

Yeniden içmeye başladım. Artık dilim yanmıyordu. Ama bu sefer de damağım yanıyordu; bu da onun kadar iğrençti.

Pipodan anlayan arkadaşım:

— Bu ağız yakan tütündür, dedi. Yaprak tütününü almalısın. Onu kıymalısın. Böyle bir tütün yakmaz.

Yaprak tütünü aldım. Bunların büyüklükleri iki kuronluklar kadar vardı, ama renkleri daha koyuydular. Bir yaprağı kıydım.

Arkadaşım:

— En iyisi, dedi, kutu içindeki tütünlerdir. Bir de yanında tütünü pipoya yerleştirmek için bir bastırkaç verirler. Artık tütün, gerektiği gibi iyi basılmış olur. Ondan sonra daha kolay ve eşit bir dağılışla yanar.

Kutu tütününü satın aldım, yanında bir de bastır-gaç vardı.

Pipodan anlayan başka bir arkadaşım, bu duru-mu görünceye kadar işler yolundaydı. Bana:

— Kibar bir adam piposunu bastır-gaçsız ve ku-tusuz kendisi hazırlar, dedi. Senin yaptığın hazır kra-vat kullanmak kadar çirkin bir şey.

Böyle çirkin bir şeye evimde dayanamam. Göz-lerimi kapadım ve hepsini pencereden dışarı fırlattım. Bunu yaptığım sırada arkadaşım dedi ki:

— Bir Galabash piposu kullanmalıydın. Onun iyi ve serin bir dumanı vardır, görünüşü de güzeldir.

Bir Galabash piposu satın aldım. Çok güzeldi. Pembe fildişi bir çiçeğe benziyordu. Onu eve gelme-den önce yitirmemek için gözümü dört açtım.

Galabash piposu içmek için odama çekildim. İş-ler yolunda gidiyordu, ama ağzımın bir köşesi sağ omuzuma doğru sarkmıştı, böylece yüzümün biçimi büsbütün değişmişti.

Bir süre içmiştim ki kapı yavaşça açıldı, içeriye beş yaşındaki kızım girdi. Kapının eşiğinde durakaldı, sonra uzun uzun, düşünceli düşünceli bana baktı:

— Ağzında çaydanlıkla orada ne yapıyorsun, dedi.

Bundan sonra pipoyu bıraktım.

En iyi pipoyu bir poker kulübünde gördüm. Bir gece oraya gitmiştim, bir masada dört kişi oynuyor-duk. Karşımda yaşlıca bir adam oturuyordu. Ağır başlı bir adamdı, hep kazanıyordu. Ara sıra dişleri-nin arasından pipo sarkıyordu. Pipoyu ateşsiz içiyor-du. Bazen onu masanın üstüne koyuyordu.

Bu güzel bir pipoydu. Yuvarlak, kalın, koyu kah-verengi ve iyi kullanılmış.

Yaşlıca adam bizden epeyi çekmişti. 600 kuron yitirince oturduğum yerden kalktım, masaya yaslandım ve güzel, kahrevengi pipoyu aşırdım.

Yaşlıca adam da kalktı ve pek dostça olmayan bir biçimde dedi ki:

— Pipomu niçin alıyorsunuz?

— Hoşuma gitti de şöyle bir bakmak istiyordum, dedim. Güzel bir pipo doğrusu.

Piponun içine baktım. Bomboştu. Fakat piponun dibinde tütün yerine küçük bir ayna konmuştu. Demek ki, pipo masanın üstünde dururken, bu yaşlıca adam verdiği bütün kâğıtları görüyordu.

— Pipoyu bir süre için bana verir misiniz? diye sordum.

Yaşlıca adam karşılık vermedi, yüzü de oldukça kızarmıştı.

Pipoyu masada önüme koydum. Oyunu sürdürdük. Öyle ki, bundan sonra da artık ben kazanmaya başladım.

UKALÂLİĞİN CEZASI

ÇOK KERE tramvaya binerim. Ön sahanlıkta durmak hoşuma gider. Kendi kendime derim ki, orası daha önde gider. İnsan böyle düşlere kapılmaya bayılıyor.

Vatmanın önünde, yukarıda bir levha durur:

«Yolcuların vatmanla konuşmaları yasaktır!»

Ben başkalarının yasadışı ve düzensiz davranışlarına sabır göstermeyen düzensiz bir adamım. Eğer bir sivil ya da resmî kıyafetli bir polis, vatmanla konuşursa hemen işe karışırım. Bunu kendimi tutarak kibar ve uysal bir biçimde yaparım.

Öyle: «Konuşmayı bırakın, yasak olduğunu bilmiyor musunuz, yoksa şimdi sizi haber veririm» demem.

Hayır. Çok çekingen ve alçak gönüllü bir yolla, başımdan şapkamı çıkarır ve levhayı göstererek:

— Bağışlayın beni... Gözlerim o kadar kötü görüyor ki... Lütfen şu levhada ne yazıldığını okumak

yorgunluğuna katlanır mısınız? Belki biz yolcuların uymamız gereken bir şey yazıyordur. Gözlerimin zayıf olması o kadar can sıkıcı ki...

Bunun üzerine yolcular donakalırlar. Hiç olmazsa ben orada kaldığım sürece... Eh, ondan sonrası da beni ilgilendirmes. Benim «düzenseven» vicdanım artık rahattır.

Bu, böyle yıllarca sürdü. Öyle ki beni tanımaya bile başladılar. Ara sıra vatmanın, dostuna şöyle fısıldadığı bile oluyordu: «Şimdi biraz susmalıyız. Hep şu levhada ne yazdığını öğrenmek isteyen meraklı herif geldi.»

Ama birkaç gün önce cezamı buldum. Vatmanla arkadaşının sohbetlerinin ilerlediği bir tramvaya bindim.

Bir süre, belki beni tanırılar da kendi kendilerine susarlar diye onları kendi hallerine bıraktım.

Ama yanılmışım. Konuşma sürdü, üstelik canlandı.

Bunu görünce hemen bizim oyuna başladım, levhayı gösterdim ve oraya ne yazıldığını sordum.

Vatmanın konuşkan dostu bana soğuk soğuk baktı. Levhayı okudu ve:

— Orada, ön sahanlıktaki yolcuların kendilerini ilgilendirmeyen işlere burunlarını sokmamalarını yazıyor, dedi.

Vatman sırttı, yanımda duran yolcu sanki ilk defa bir espri işitmiş gibi gülüyordu.

Yeteneklerimin buna iyi ve uygun bir karşılık bulamaması üzülmenecek bir şeydir. Ara sıra bir saldırı

için ne karşılık vermem gerektiğini günlerce düşünürüm. Bu durumda buna iyi bir karşılık bulabilmek için bana bir haftalık bir süre gerektiğini anladım.

İlk durakta tramvaydan indim. Beni sevindiren biricik şey, tramvay parasını vermeye vakit kalmamış olmasıydı.

SATILIK BACAK

KARIM:

— Martens bir tuhaf yürüyor, dedi, senin de gözüne çarptı mı?

— Evet, gördüm. Bir adım atınca sol bacağı akıyor, insan düşecek sanıyor, ama düşmüyor.

Martens kimdi? Bir delikanlıydı, bize el işlerinde yardım ediyordu. Sevimli bir delikanlı. Ona çok güvenimiz vardı. Ama bir tuhaf yürüyordu.

Bir gün ona dedim ki:

— Martens ayağına bir şeyler yapmalısın. Bir uzmanla konuş. Belki bu kolay atlatılır bir derttir. O sana yol gösterir.

Martens gülümsedi.

— Ben bu bacağım yüzünden çok doktor ve hastane dolaştım. Yapacak bir şey yok. Çocukken damdan düştüm. İşte bu o zamandan kaldı. Bilimin benim ayağıma karşı büyük ilgisi var, ama onu bir türlü iyi edemiyor. Ayrıca artık çok geç, çünkü bir anlaşıma yaptım.

— Bir anlaşma mı yaptın? Ne gibi?

— Bacağımı Ortopedi Enstitüsünden Profesör Hagardt'a sattım. Yalnız bacağımı değil, onunla birlikte bütün iskeletimi. Buna karşılık beş bin lira aldım. Ama Profesör Hagardt malını ancak mal «serbest» kalınca alacak.

— Bu iş nereden aklına geldi?

— Bir zaman bana bakmıştı. Bir süre uğraştıktan sonra o da ötekilerin söylediğini söyledi: «Artık yapacak bir şey kalmadı. Ama Martens beni dinleyin, sizi enstitü için satın almak istiyorum. Sizin durumunuz çok ilgi çekici. Bilim bunu yitirmemeli. Sizi üç bin liraya satın alıyorum. Anlaştık mı?»

— Bunu bir düşüneyim dedim.

Sonra bunu evde bizim ihtiyarla konuştum. Görgülü bir adam olarak bu işten daha fazla para alabileceğimi söyledi. Öyle de oldu. Hagardt parayı beş bin liraya yükseltti. Ben de kabul ettim. Anlaşmayı yazıya döktük. Böylece alışveriş olup bitti.

— Tuhaf bir alışveriş. Böylesini hiç duymadım.

— Oho! Bir çokları şimdiden kemiklerini satmışlar. Şuralarda dolayan ihtiyar Flensthal'i tanır mısınız? Büyüyen bir kafası var. Yukarı doğru değil, yana doğru. Ara sıra akşamları bize gelip anlatıyor. Bir akşam bize gelince kendi kemiklerini on bin liraya sattığını söyledi. Doktorların görüşüne göre o, bilim için çok ilgi çekiciymiş.

O gidince bizim ihtiyar kızdı. Ben 5000 lira istedim, diye kafamı ütüledi. «Senin bacağın onun kafatası kadar eder dedi,» gerçekten de doğru söylüyordu.

O gidince bir motosiklet almak istedim. Biraz param vardı, ama ilk ödeme için bana 2000 lira gerekliydi. Bizim ihtiyarla bu işi konuştum. Bana:

«Doktor Hagardt'tan istemeyi dene,» dedi. «Anlayışlı bir adamdır.»

Bunun üzerine Profesöre gittimse de bir insanı böyle kızgın hiç görmedim:

«Matens, bunu nasıl yaparsınız!» diye bağırdı. «Motosiklete binmek ha! Bu olanların en tehlikelisi, başınıza bir iş gelirse benim bacağımı harap edersiniz. Sizin bacağınızı demek istiyorum. Sonra her şey duman olur. Gözlerinizi açmak zorundasınız. Her türlü kazaya karşı korunmalısınız. Böyle, olduğunuz gibi beş bin liraya bana satıldığınızı unutmayın!

Ona hak vermek zorunda kaldım. Söyledikleri doğrudu.

Motosikletten vazgeçme karşılığı 2000 lira alarak işi tatliya başladım.

Sonra bundan hiç konuşmadık. Her şey kendi yolunda gitti. Liza'yla nişanlanıncaya kadar. Şirin, iyi bir kızdı. Bacak ta onu üzmüyordu. Ona her şeyi olduğu gibi anlattım. Böylece olup bitti. İnsan yalnızca bacak yüzünden sevilmez ya!

Liza'nın büroda oturan bir erkek kardeşi vardı. Bir gün, boş zamanlarında nasıl iyi işler becerdiğini anlattı. Yanında kendimi küçülmüş buldum, «ben de iş yapabilirim,» dedim. Sonra Hagardt, kemikler, 7000 lira, hepsi kafamdan uçtu gitti. Liza'ya kendimi beğendirmek için övündüm, böbürlendim. Umduğumun tam tersi oldu. Liza pek yırtıcı oldu ve ni-

şanı bozacağını söyledi. Bir adamla nişanlanırsaymış, onun her şeyiyle kendisinin olmasını istemiş. Ortak istemezmiş. O, dünyanın en kibar profesörü de olsaymış. Böyle konuştu. Hagardt'a gidecekmiş. İş, şimdi bu durumda. Onu bugüne kadar durdurabilirdim. Ama uzun sürmez, çünkü bir kadın kafasına bir şey koydu mu, o, oradan çıkmaz.

Aradan birkaç yıl geçti. Martens bizden ayrılmıştı. Taşrada bir yerde, bir otelde iş bulmuştu. Bir gün birbirimizle yine karşılaştık. Dünya öyle küçük ki. Bir gece bir tiyatroya gitmiştim. Perde arasında Martens'le karşılaştım. Orada garsonluk yapıyormuş. Bana bir madensuyu getirdi.

— Vay Martens, buradasın ha! dedim! Seni burada görmek beni şaşırttı!

— Evet, dedi, garsonluk yapıyorum. Kazançlı bir iş.

Bir siparişi getirmek için bir an kayboldu. Şimdi yürüyüşünün eskisi gibi olmadığını gördüm, sol ayağındaki o garip aksama kaybolmuştu.

Birkaç dakika içinde yanıma geldi. Perde zili çaldı, ama ben Martens'i oyundan daha ilgi çekici bulduğum için orada kaldım. Böylece Martens'in ve kemiklerinin hikâyesini dinlemiş oldum.

— İş bulduğum otele bir yabancı gelmişti. Yemek odasında çalışırken beni izliyormuş. Bir gün beni buldu, kendisiyle konuşup konuşamayacağımı sordu. Odasına gittik. Bir sigara sundu, İngilizce şunları söyledi:

«Şu ayağınıza, şimdiye kadar bir şey yaptırdınız mı?»

«İyi olmaz,» dedim. Sonra şöyle düşündüm: Eğer onu satın almak istiyorsan geç kaldın. İnsan kemiklerini iki kişiye satamaz. İnsan kendi özel işlerinde de dürüst olmalı.»

Sonra o kendini tanıttı. Amerikalı bir doktormuş. Bacağımı düzelteceğine inanıyordu. Parasız ve zararı kendi üstüne alarak bir denemek istiyordu. 'Ne olursa olsun' diye düşündüm, parasız olduktan sonra bacağımda istediği denemeyi yapabiliirdi.

Üzerimde amma da uğraştı! Ne masaj, ne tekerlek... Ama dayandım. Biraz kırıp büktükten sonra bu ayağımla öteki ayağım birbirine benzedi. Ben de herkes gibi yürümeye başladım.

Elbette gücüme göre bir para ödemek istedim. Hiç para istemedi. Bir şart ortaya koydu. Profesör Hagardt'a gitmek ve ona göstermek.

Daha sonra işimden ayrılıp eve dönünce onu da yaptım.

— Hagardt ne dedi? Her halde sevinmiştir.

— Ne sevinmesi! Motosiklet almak istediğim zamankinden daha da kızdı. Benim dolandırıcılık yaptığımı, başkasının malını çaldığımı ileri sürdü. Bir bacak satın almışmış, o da şimdi ortada yokmuş. Ben birinci sınıf bir dolandırıcı imişim. Sonra beni kovdu. Arkamdan da kemiklerim için yaptığımız anlaşmayı fırlattı. Bu mutlu sonuçtan dolayı Martens'i kutladım. Dedim ki:

— Her halde Liza da sevinmiştir?

— Liza mı? O iş bitti. Hagardt'la konuşup anlaşmayı bozduğum için nişanımızı bozdu. Hayır şimdi ben, akıllı, uysal bir kızla nişanlıyım. Onu biraz üzgün görürsem kemiklerimin hikâyesini anlatıyo-

rum. Gözlerinden yaş gelinceye kadar gülüyor. Bu şimdiye kadar duymuş olduğu en çılgın hikâyeymiş. Anlatıklarımın doğru olmadığını sanıyor. Kadınlar çok gülünçtür. Liza bunun bir yalan olduğuna niçin inanmadı?

— Öyle ya, bunu kime anlattırın?

TUZAĞA DÜŞEN TEFEÇİ

BİR milyonerin, hovarda yaşayışı süren bir oğlu vardı, bir tefeciden borç para alıyordu. Bir gün delikanlı, bu para babasından on bin kron borç istedi. Tefeci dedi ki:

— Hayır, bu böyle yürümez. Bu işe artık bir son verelim!

Milyonerin oğlu tefeciye:

— Ama paranızı faiziyle geri alacağınızı biliyorsunuz.

Soylu insansever:

— Olmaz! dedi. «Ama yarın bana bey babanızın imzasıyla bir senet getirirseniz bu parayı alırsınız.»

Oğlan:

— Öyle ama, babam böyle bir imza vermez. Bu konuda çok titizdir.

— Eğer bey babanızın adıyla getirirseniz ancak o zaman bu iş olur.

Ertesi gün oğul, bey babası Carl Emil Cramer adıyla düzülmüş bir kâğıt getirdi ve altı bin kron al-

dı - çünkü soylu insansever dört binini kendine alıkoymuştu.

Gününde para ödenmedi, tefeci babanın senedi için dava açtı.

Mahkemede babaya soruldu:

— Senedin üstündeki imzayı tanıyor musunuz?

Baba gür bir sesle:

— Hayır! dedi.

Yargıç:

— Öyleyse bu Carl Emil Cramer adını buraya kim yazdı? diye oğula sordu.

Oğul kapıya doğru başıyla bir işaret yaptı, şöyle biri göründü.

Yargıç sordu:

— Siz kimsiniz?

— Ben Carl Emil Cramer'im.

— Böyle on bin kron gibi yüksek bir paranın altını nasıl imzalarsınız?

O kişi:

— Böyle demeyin sayın yargıç, dedi, bu genç Bay Cramer bana öyle nazık davrandı ki.. 50 kuron ile bir şişe anzarot verdi. Ben bunlar için her senedi imzalarım!

İŞİN KOLAYI

BİR gün kasaba postanesine bir köy uşağı geldi.
Burnu dikine gişeye baş vurdu:

— Bir hesap ödemek istiyorum.

Posta memuru:

— Ne gibi? diye sordu.

Uşak:

— Köylü beni bir hesap ödemeye gönderdi.

— Burada hesap ödenmez. Anladığıma göre her halde bir posta havalesi göndereceksiniz.

Memur uşağa bir havale kâğıdı verdi:

— Bunu doldurun! dedi.

Uşak kâğıda aptal aptal baktı, sonra onu bir külâh gibi bükerek içine gümüş paraları doldurdu ve posta memuruna verdi.

REKABET KISKANÇLIĞI

GEÇEN yaz bir kasabadaydım. Orada fare zehiri satan bir arkadaşım oturur. Fare zehiri satmak suç değil, arkadaşım da bu işle geçiniyor.

Bir gün arkadaşımı arayıp onu kahvaltıya çağırmak istedim. Tramvayla evine kadar gittim, yukarı çıktım, zili çaldım.

Hizmetçi kız kapıyı açtı. Zehir satıcısını sordum.

— Bey evde değil. Kedi avına çıktı.

— Kedi avı mı?!!! Bu işle eğleniyor mu?

— Eğlenmek mi? Onlar kendisinin rakibi de!..

UYKUSUZLUK

FANNY sahnede rolünün gerektirdiği gibi saygılı bir biçimle söyleyeceğini söyledi ve çıktı. Sahne arkasında kaybolur kaybolmaz sahneye çıkmak için sıra bekleyen sanatçılara şöyle seslendi:

— Seyirciler arasında bir herif durmuş horluyor. Bütün oyunu berbat ediyor! Philipp'in söylediklerini güç işitiyorum. Eğer bu testere gürültüsü böyle giderse sahneye çıkmam!

Perde arkasında da şaklabanlıktan geri durmayan sahne komiği:

— Belki yorgun bir adamdır, oyunu da daha önce görmüştür, dedi, bırak uyusun. Böyle mutlu ya!

Fanny:

— Scheffler, bakın hele bir bu adam kimmiş? Atın onu dışarı! dedi.

Scheffler gitti, perde arası gelerek dedi ki:

— Orada oturup horlayan bizim Felix. Salon aydınlanınca uyandı. Şimdi ikinci balkonda oturuyor.

Bay Felix de bu tiyatroda artistti. Bu akşam boştu.

Fanny dedi ki:

— Felix kendi tiyatromuza gelip uyuyor ha! Bir de çalışırlarken kendi arkadaşlarını tedirgin ediyor! Bir yaşına daha bastım! Müdüre söylemeli! Böyle gün ortasında uyumak zorundaysa başka bir tiyatroya gideydi.

Sahne komiği:

— Şimdi de ikinci balkonda uyuyor, dedi. Bu onun huyu. Bundan sonraki perdede de belki sigara salonunda oturup uyuyacak. Kendini böyle alıstırdı.

Karakter oyuncusu sahnede çalışanlardan tedirgin olmamak için gardrop odasının kapısını kapayarak:

— Tuhaf, dedi, Felix'in nesi var?

Sahne komiği iskemlesinde duran bir peruğu yana koyarak karşılık verdi:

— Felix yıllardan beri uykusuzluk çeker. Akla gelen bütün yollara baş vurdu: Veronal, Chloral, telkin, soğuk hava, iki yüz bine kadar saymak gibi her şeyi denedi, ama hiç biri yaramadı. Sonra bir gün kendi ilâcını buldu. Nerede fırsat bulursa orada uyumaya başladı. Bu böyle sürdü gitti. İnsan kendi işini kendi bilir. Trende, sinemada ya da başka bir yerde kendiliğinden uyuyakalmak kadar güzel bir şey yoktur. Ama Felix'in kendi tiyatrosunda oturup uyması hiç doğru değil. Ama belki başka yapacağı da yok. Ayrıca buraya serbest bileti de var. Felix'in huyunu biliyorum. O evde hep kendine bakan kadının yardımıyla uyur. Ama belki zavallı bu akşam iznlidir.

— İkisi bu işi nasıl beceriyor?

— Gece hırkasını giyip koltuğa oturuyor, sonra kendine bakan kadına diyor ki:

«Maire, bana bir iyilik yap, aşağı yukarı bir saat sonra beni uyandır.» Sonra sanki bir saatlık vakti varmış da bundan yararlanması gerekiyormuş gibi kestirmeye başlar. Bir öğrencinin sabah kalkmaya on beş dakika kala uyuduğu gibi tatlı ve güzel uyur. Saat dolunca bakan kadın gelir onu uyandırır. O yine der ki: «Maricik bir saatçık daha!» Böyle beş altı saatını uyur. Sonra kalkar sofaya çıkar, oradaki direğe yaslanarak on beş dakika daha uyur. Sonra giyinir, her şey tamam olur.

— Öyleyse ona bakan kadın hiç uyku uyumuyor demek.

— O da gündüz uyuyor. Sonra kendini Felix'e adanmış. Ne de olsa bir kadın.

Karakter oyuncusu kollarını çaprazlamış aynada kendi yüzüne bakıyordu.

— Felix'e yazık, dedi. Böyle davranan bir bay tanıdım. Her ne kadar o geceleyin kendi yatağında düzgün uyuyordu ama küçük bir huyu vardı. Berberde de uyurdu. O berbere gidince tıraş önlüğü takılır takılmaz, iş bitinceye kadar mışıl mışıl uyurdu.

Adamın adı Lind'di: Kırmızı sakallı, iriyarı ve güçlü bir insandı, ama pek mıymıntıydı. Tanışıyor-duk, bir gün ona, pek de kibar olmayan bir oyun oynadım. O sıralarda henüz gençtik, her şeyin üzerinde uzun boylu durmuyorduk.

Bir gün onun uyuyup tıraş olduğu berberde oturuyordum. O geldi, yanımdaki koltuğa oturdu, başı

düştü, her günkü gibi uykuya daldı. Berber önce makineyle ensesini, sonra makasla saçlarını aldı. Limon suyuyla tam saçlarını ıslatacağı sırada, ona dedim ki:

— Lütfen bir dakika! Bay Lind tıraş sırasında uyuya kalırsa, sakal ve bıyığını kazımanızı size söylememi benden istedi.

Yaptığım alçakça bir işti. Bu olayda içime su serpen şey, Lind'in bu mizipliğini bağışlayacağı düşüncesi idi. Genç ve yeni tutulmuş olan berber, bunun üzerine hiç düşünmeksizin usturayla en büyük numarasını yapmaya başladı. O günlerde sinek kaydı tıraş olmak moda olmuştu. Bu yüzden onun sakalını aldırmasını olağan karşıladı.

Lind'in yarı yüzü cascavlak olunca içim ıgıl ıgıl oldu, uyandığı zaman nasıl karşılayacaktı acaba? Bu işin sonu ne olacak merakı beni alıkoydu. Derin bir uykuya dalan Lind'in sakal ve bıyığı yavaş yavaş yok oldu. Şimdi sanki on yaş gençleşmişti. Bu tıraşlı yüzü ona öyle gitti ki, uyanır uyanmaz ona bunu söyleyecektim.

Berber işini bitirince önlüğü kaldırdı ve her zamanki gibi «Buyurun efendim» dedi. Lind uyandı, insan 'tıraş nasıl oldu' diye her zaman aynaya bakar ya, o da baktı ve karşısında, kendine bakan donakalmış bir yüz buldu. İlk düşüncesi, kendisinin hâlâ uyuduğu ve düş gördüğü sanısı oldu. Gözlerini yeniden kapadı ve koltuğa yaslandı. Öyle sessizce kaldı, kafasını çalıştırmaya başladı. Hayır. Uyumuyordu. Dükkân-daki sesleri, açılıp kapanan kapıyı, tıraş eden makas seslerini işitiyordu. Çekinerek yüzünü tuttu, sakalının uçup gittiğini sezdi, eski, kırmızı sakalı bıyığı git-

mişti. Yüzü cascavlak kalmış, çenesi küçülmüştü. Koltuğun iki yanına dayanarak kalktı ve yeniden yüzüne baktı. Orada duran kendisiydi. Yüzünü yeniden tanıdı. Her ne kadar yıllardan beri yüzünü bambaşka görüyorduysa da bunun kimin yüzü olduğunu anladı. Neyse, hikâyeyi uzatmayalım! Birlikte bir kahvaltı yaptık. Lind ikide bir girişe çıkıp aynada kendini görmeye gittiği için biraz tedirgindik. Bana öyle geldi ki, her dönüşünde biraz daha açılıyordu. Ama birdenbire çatal bıçağı masaya koyarak dedi ki:

— Ya karım, acaba nasıl karşılayacak?! Bu yüzüme alışık değil.

— Çok sevinecek, dedim. Boşanma yorgunluğu olmadan yepyeni bir adama kavuşuyor.

— Ama bu işi biraz düşünmeliyim. Belki de telefonla onu hazırlamam gerekecek. Hayır, belki şimdiden tedirgin olur. Böyle olduğum gibi öğle yemeğine eve giderim. En kötü durumda kendimi tanıtırim.

Ayrıldık. Lind bürosuna döndü, günün işini bitirdikten sonra eve gitti. Kapı aralığına gelince durdu ve şöyle düşündü:

«Kapıyı kendim mi açayım, yoksa çalayım mı? Çalayım. Bu daha şaşırtıcı olacak.»

Lind zili çaldı. Sinir gerici bir andı bu. Sonra Bayan Lind geldi ve açtı. Kocasına soğuk soğuk ve yabancı yabancı baktı. Onu havagazı parası almaya gelen tahsildar sandı:

— Kocam evde değil, lütfen gelecek hafta yine gelin.

Ve yüzüne kapıyı kapadı.

Lind kapının önünde kalakaldı. Sonra şöyle düşünerek merdivenlerden indi:

«İçeri girmek için kendime güvenemedim. Karımın keyfi yerinde değildi, girmeyi göze alamadım.» Lind şehre gitti, birkaç arkadaşıyla öğle yemeğini yedi, eve telefon etmişti, bıyığını yitirmeyen bir adamın da işi çıkabilir. İş hayatında olağandır, çok geç kaldı, gece yarısı eve geldi.

Sessizce dış kapıyı açtı. Geçitte çizmelerini çıkardı. Bu dedelerinden beri erkeklerin başından geçer. Yatak odasına girdiği sırada Bayan Lind uyuyordu, kocası yavaşça yatağa sokulduğu sırada hâlâ uyuyordu.

Ama kocaları dışarıda kalan bütün kadınlar gibi, Bayan Lind de tek göz ve tek kulakla uyuyordu. Bir süre sonra kadın uyandı, kocasının gelip gelmedi-ne bakmak için lambayı yaktı. Yandaki yatağa baktı. Havagazı tahsildarını ağzı açık uyur görünce keskin bir çığlık attı ve bayıldı. Bayan Lind'in aklı başına gelinceye kadar aradan birkaç gün geçti ve Bay Lind'e lokantada birçok öğle yemeğine mal oldu. Her ne kadar aradan birçok yıllar geçtiyse de, bugün hâlâ kadın, gece yarısı uyanıp yan yatakta gördüğü adamın kocası mı yoksa havagazı memuru mu olduğunu düşünüyor. Bay Lind ise, berberde rahatça uyuduğu gibi hâlâ sinek kaydı tıraşlıdır.

EN GARİP GECEM

GAZETE yazarı bana:

— Başınızdan geçen en garip gece hangisidir? diye sordu.

— Başımdan geçen en garip gece şudur: Geçenlerde Berlinde'ydim. Bir bakanın çağırısında yediğimiz akşam yemeğinde, büyük bir satış mağazası olan Direktör Heimwert'le karşılaştım. Geceleyin ikimiz bakanı yanından birlikte ayrıldık. Sokağa çıkınca Heimwert kendisiyle birlikte bürosuna kadar gelmemi istedi. Böylece gönlümüzce biraz çene çalabilecektik.

Uygun buldum. Bir otomobile binerek büyük satış mağazasına gittik.

Özel bir kapıdan büroya girdik. Kendi kendimize çok güzel bir viski hazırladık. Cebimize birkaç puro koyduk. Savaş sırasında İtalya'daki iş durumu, İsveç'te herhangi küçük bir şehirde bir şube açma gibi ilgi çekici konuşmalarla tatlı birkaç saat geçirdik.

Birdenbire uykum geldi ve Heimwert'e dedim ki:

— Sevgili dostum, bana bir otomobil bul da otele gideyim.

Heimwert:

— Hiç bir yere gidemezsin, dedi. Mağazamda toplu iğneden beyaz file kadar her şey bulunur. Burada, gezginler için yatak odalarımız da var. Şu kapıdan çık, merdivenden aşağı in, sağda yatacak odayı bulursun. Ben Arnavutluğa büyük bir kasket siperi satış plânı için bir süre daha çalışacağım. Gece hayırlı olsun.

— İyi geceler, dedim. Kapıdan çıktım. Merdivenden indim ve büyük, iç açıcı bir odaya geldim. Burası bir yatak odası olarak döşenmişti. İçinde isteyeceğim her şey vardı: Güzel bir piring karyola, tuvalet masası, gece masası, kenarda terlik ve yastığın üzerinde de gecelik. Yatağın yanında bir gece lambası. Küçük masada da bir akşam gazetesi vardı.

Soyundum. Elbiselerimi bir iskemleye koydum, akşam gazetesindeki politika yazısını okudum, ışığı söndürdüm ve uyudum. Hayatımda o geceki kadar iyi uyuduğumu hatırlamıyorum. Üstelik güzel düşler gördümse de ne olduğunu unuttum. Ama bir gürültüyle uyandığımı hatırlıyorum. Bu gürültü binlerce sesin uğultusuna benziyordu.

Korkuyla yatakta doğruldum. Yüzlerce insanın beni seyretmek için yatağımın çevresine yığılmış olduklarını irkilerek gördüm. Yaşa! diye bağırıyor, şapkalarını sallıyorlardı. Polisler kalabalığı dağıtmak istiyordu. Ama boşuna.

Çabucak yorganı başıma çektim. Neşeyle bağrışan halkla aramda büyük bir cam olduğunu, yatakla

yorgan arasındaki ufak bir delikten gördüm. Anladım ki mağazanın bir vitrinindeki yatağa yatmışım. Penceredeki bir levhada şu yazılar vardı:

**Her şeyi tam ve şahane bir yatak odası
Aşk Tanrıçası yatağıyla birlikte
1600 lira**

Mağaza açılıncaya kadar, iki saat yatakta uzanmak zorunda kaldım. Aslında kalkıp giyinemezdim de. Çünkü polis bana açık saçık resimli kart postallara yaptığı gibi davranırdı.

Bu hikâyeyi anlattığım zaman gazete yazarı:

— Bu olay gerçekten başınızdan geçti mi? diye sordu.

— Hayır, dedim. Bir hikâyenin iyi olması için gerçek olması gerekmez. Elverir ki gerçeğe uygun olsun.

BENİ YEMEĞE ÇAĞIRAN BİR KİMSEYE AÇIK MEKTUP

«SEVGİLİ dostum!

Çağırınıza gelemeyeceğim. Bu sizden hoşlanmadığımdan değildir, çünkü size çok değer veririm. Siz, başka nedenler yüzünden gelmiyorum. Davetiyenize benden başka kimleri çağırmış bulunduğunuzu yazmamışsınız. Belki de bunu gereksiz sayıyorsunuz. Oysa bu düşünce hiç de doğru değildir! Böyle davranış büyük bir incelik belirtisidir. Gönüllü olarak başına birtakım can sıkıcı olayların gelmesini istemiyorum. Çağırdıklarınız çok kibar insanlar olabilir, ama belki ne ben onlara ne onlar bana uymayabiliriz.

Sonra davetiyenize, sofrada ne yemeklerin bulacağını da yazmamışsınız. Ne olursa olsun ziyafetin iyi olması için elinizden geleni yapacaksınız. Ama zevkimiz sizinle bir olmayabilir. Böyle olunca, orada hiç de hoşuma gitmeyen şeyleri yemek zorunda kalacağım. Bu iş sonunda midem için dayanılmaz bir şey olacak. İnsan yalnız hoşuna giden yemekleri hiç ağrısız eritebilir. Ben sade ve hafif yemekleri severim,

azıcık pahalı ve azıcık da zararlı ağır yemeklerden hoşlanmam. Diyebilirim ki, siz kesinlikle en aşağı beş türlü ağır yemek hazırlattınız. Oysa ben iki türlü hafif yemek isterim. Öyle ya, bu arada şarap da vardır. Ben ki şaraba hiç değer vermem.

Bundan bir süre önce belki sizinki gibi olan bir çağrıya gittim. İlkın çorba vardı, hiç de sıcak değildi. Ayrıca, bir şeye de benzemiyordu. Günlerden perşembe günüydü. Evde kuzu dolması olduğunu düşünüyordum. Sonra Alabalık (Alabalık can sıkıcı bir yemektir), bundan sonra tavuk cinsinden bir yemek (bu da can sıkıcıdır.) bulunuyordu. Oysa evde kuzu dolması vardı. Kaz ciğeri: Eh. Kuşkonmaz: Kötü, üstelik soğuk (evdeyse kuzu dolması vardı). Tatlı: Berbat bir şey, üstelik bir de vanilya. (Evdeyse yumurta tatlısı vardı.)

Yanıbaşında genç bir kadın bulunuyordu. Karşısında kocası oturuyordu. Kadın hep kocasını seyrediyordu. Çünkü onun yanında da benim yanımdakinden daha güzel bir kadın oturuyordu.

Can sıkıcı alabalık yenirken:

— Sayın hanımefendi, kocanızı seviyor musunuz? diye sordum.

Yanımdaki kadın:

— Niçin soruyorsunuz? dedi.

— Ooh!.. dedim. Bunu bilmek beni ilgilendiriyor.

Sessizlik..

Kaz ciğeri yenirken dedim ki:

— Sayın hanımefendi, kocanızdan tiksiniyor musunuz?

Yanımdaki kadın:

— Hayır, ama sizden! diye karşılık verdi.

Size soruyorum: Böyle bir ziyafete gitmek hoş mu?

Hep, ne istersem ve kiminle istersem yemek yiyebileceğim eve ya da küçük bir lokantaya hasret çekerim.

Amerika'da küçük bir zarfın içine yanındakilerle neler konuşmak, neler konuşmamak gerektiğini bildiren birer kart koymak gelenek olmuş. İnsan masasına oturur oturmaz, hafifçe küçük karttaki yazıları okur ve hiç can sıkıcı bir şey çıkmadan güzel güzel konuşulur. Bu gelenek her yere yayılmalı.

Bir gün de başka bir ziyafete çağırılmışım. Solumdaki bir bay bana:

— Grünberg'i iyi bir ressam bulmuyor musunuz? diye sordu.

— Hayır, dedim.

— Karısının yazılarını iyi bulmuyor musunuz?

— Hayır, daha da kötü, dedim.

Yanımdaki:

— O benim kız kardeşimdir.

İşte bu sırada evi özledim.

Şöyle diyelim: Eğer ziyafetinize gelmem gerekiyorsa önce yemekleri, sonra da çağrılanları bilmeliyim. Öyle sanıyorum ki, siz de bunu yapmak isteyeceksiniz. O zaman da ben gelmiyorum. Son olarak size bir öğüt: En iyisi bu iştten vazgeçin. Bunlar hep pahalı ve can sıkıcı şeyler. Hele ben de gelmezsem.

Hanımefendiye saygılarımı sunarım. Üzüntülerimle.

Size saygı duyan
Hasse Zatterström»

TELEFON İŞLETMELERİ

SONBAHARIN vahşî, fırtınalı günleri telefonumuzu bozdu. Bu da oldukça can sıkıcı olaylara yol açtı.

Bir pazar sabahı odamda «Şerlok Holmes»i okuduğum sırada telefon çaldı.

— Allo! dedi

Bir erkek sesi:

— Amalie'yle konuşabilir miyim? dedi.

Evde Amalie adında kimse yoktu. Bu durumda verilmesi gereken en doğru karşılığı verdim:

— Hayır, Amalie'yle konuşamazsınız.

Erkek:

— Niçin konuşamaz mışım? diye sordu.

— Çünkü artık bundan böyle Amalie'yle kimse-
nin konuşmasına izin vermiyorum.

— Ama Amalie benim kız kardeşim! Her halde kız kardeşimle konuşmaya hakkım vardır:

— Ha ha ha! Kız kardeşiniz ha, dedim. Hep de böyle söylenir! Amalie'nin dünyada yapayalnız oldu-

ğunu biliyorum. Onun ne anası, ne babası, ne erkek, ne kız kardeşi, ne halası, ne teyzesi, ne dayısı, ne amcası, ne yeğeni, ne de sütkardeşi var! Amalie'ye bağlı yalnız ben varım!

Ses kızmışçasına:

— Siz kimsiniz? diye sordu.

— Ben Amalie'ye bağlı kalmaya ant içmiş olan kimseyim. Onunla dün nişanlandık ve bir aya kadar da evleneceğiz!

Karşımdaki adam bir süre sustuktan sonra dedi ki:

— Ya öyle mi?!.. Bunları ben size gösteririm. Amalie benim nişanlımdır...

— Ha! ha! ha! dedim.

— Size bir akşam tuzak kuracağım...

— Ha! ha! ha!

— O kadar dayak yiyeceksiniz ki!..

Konuşmanın burasında telefonu sessizce ve kibarca kapadım. Adamı kışkırtmak istemiyordum. İnşallah Amalie'nin işleri iyi gider. Sevdiği insandan iyi şeyler elde eder. Bir kadın için de önemli olan budur.

Ben yine Şerlok Holmes'e dönmüştüm. Az sonra telefon yine çaldı.

Bir kadın sesi:

— Bayan Garbtrunk'la konuşabilir miyim? diye sordu.

Bizden de çoğunlukla, bu Bayan Grabtrunk sorulur. Artık bıkmıştım. Bundan dolayı dedim ki:

— Bayan Grabtrunk'la şimdi'li konuşamazsınız. Başına küçük bir kaza geldi.

— Bir kaza ha!.. Ne diyorsunuz?!.. Bu da ne demek?

— O kadar büyütülecek bir şey değil. Her şeyin yakında düzeleceğini sanıyorum. Bir saat sonra yine telefon etseniz...

— Hayır, hayır!. Bayan Grabtrunk halamdır. Başına ne geldiğini bilmek isterim.

— Lütfen biraz sakın olun! Bayan Grabtrunk gelişigüzel küçük bir odaya girmiş. Kapı arkasından kendi kendine kapanıp kilitlenmiş. Böylece halanız içeride kilitli kaldı. Kapının nasıl kapanmış olduğunu ben de anlayamadım.

— Şimdi küçük bir odada kilitli mi dediniz? Ne zamandan beri orada?

— Eh... Birkaç saattan beri.

— Kapıyı kırmadınız mı? Orada ölünceye kadar kalamaz ya!..

— Öyle sandık ki, kapı yine kendi kendine açılacak. İnsan isteye isteye bir kapıyı kıramaz ya! Kapı kırmak insanda kötü huylar bırakır. Ama ara sıra onunla anahtar deliğinden konuşuyoruz. Ona umut veriyoruz. Yakında her şey yine düzelir.

— Bu öyle bir acı ki !.. Kendisi bu işe ne diyor?

— Ara sıra biraz küfrediyor, ama o kadar yüksek sesle değil. Kimseyi tedirgin etmiyor.

Burada bir süre sustu, sonra dedi ki:

— Gerçekten orası Bayan Grabtrunk'un evi mi?

— Hayır, dedim.

Zaten başından beri, «burası Bayan Grabtrunk'un evi» dememiştik ki. Telefonu birlikte kapadık.

Ben yine Şerlok Holmes'e döndüm, onunla iyi vakit geçiriyorduk.

Telefon yine çaldı. Bir erkek sesi:

— Wallin'le konuşabilir miyim?

— Hayır, Wallin'le konuşamazsınız, dedim.

Çünkü evde Wallin diye bir kimse yoktu.

Ses:

— Ne zaman gelir? diye sordu.

— Belli olmaz, dedim. Çünkü Wallin adında birinin ne zaman gelip gelmeyeceğini kimse bilemez.

Ses:

— Sonra yine telefon ederim, dedi.

Bir saat sonra yine telefon etti:

— Wallin eve geldi mi?

Bu sırada şeytan dürttü. Dedim ki:

— Wallin'in ne zaman geleceğini kimse bilmiyor. Wallin dün gece geri döndü.

Karşıdaki ses:

— Ne diyorsunuz!. Wallin geri mi döndü?

— Evet, uçtu.

— Bu çok kötü oldu! Ya işler ne olacak??? Daha hesapları karşılaştırmamıştık. Öyleyse bir yanlışlık olacak!

Ses, bizi tedirgin ettiğinden dolayı özür diledi ve yavaşça telefonu kapadı.

Birkaç saat sonra telefon yine çaldı. Aynı ses dedi ki:

— Wallin'den yeni bir şeyler öğrenebildiniz mi?

— Ha, evet! Evet! dedim. Bir kadınla birlikte gitmiş olduğunu öğrendik... Şarkıcı bir kadınla!

— Allah Allah!. Karısı ve çoluk çocuğu olan adam!. İnsanların da başlarına neler geliyor?

— Evet... Bunu kim umardı! Aşk! (Burada ikimiz de içimizi çektik).

Ses, bizi tedirgin ettiğinden dolayı yeniden özür diledi ve telefon kapandı.

Bir saat sonra telefon yine çaldı. Aynı ses:

— Wallin'den yeni bir haber var mı? Yeni bir şey öğrenebildiniz mi?

— Evet, yakalanmış.

— Yakalanmış mı? Nerede?

— Boros'da Grand - Hôtel'de... Sabah kahvaltısı ederken polis gelmiş ve «Sizi tutukluyorum.» demiş.

— Sizi tutukluyorum mu demiş?

— Evet... Sonra bir tabanca çıkarmış.

— Bir tabanca mı çıkarmış?

— Evet... Üç garson kızı, bir kundura boyacısını, otelciyi ve bir de polisi vurmuş.

— Ne diyorsunuz? Vurmuş mu?

— Evet, ondan sonra da, şef garsonu, kasadaki kızı, bir odacıyı, bir kediyi, iki köpeği ve Belediye Başkanını...

— Allah Allah... Yetişir! dedi.

— Ve demir eşya satıcısını, bir kunduracıyı...

Telefon büyük bir gürültüyle kapandı, ondan sonra Wallin bir daha sorulmadı.

Telefon yeniden çaldı. Bir kadın sesi:

— Hazır mısın? diye sordu.

Ben:

— Evet hazırım, dedim.

Çünkü ben hep hazırım.

Yabancı ses:

— Öyleyse geliyorum, dedi.

Ben de:

— Hay hay buyurun... dedim, gelsin, belki de güzel bir kadındır.

BAHİS

KIYI otelinde yemek odası. Yemek yeniyor. Ben, Hubert ve Nikolavs sıcak salçalı ve elma ezmeli soğuk kaz yiyorduk.

Nikolavs dedi ki:

— Bak Ulgren orada oturuyor!

Hubert:

— Hayır, dedi, bu adam Ulgren değil.

Nikolavs:

— Değil mi? dedi. O Ulgren. Onu çok iyi tanırım.

Hubert:

— Hayır! dedi. O Ulgren değil.

Ben işe karıştım ve dedim ki:

— Bir bahse girişecek kadar işi ilerlettiniz. Nikolavs bu yaşlı adamın Ulgren olduğuna on kuron'a bahse girer misin?

Hubert:

— Girerim, dedi, bu adam Ulgren değil.

Bunun üzerine Nikolavs garsonu çağırarak sordu:

— Şurada oturan adamın adı nedir?

— Ne yazık ki, bilmiyorum. Ben buraya yalnız bu akşam için çalışmaya geldim.

Salçalı ve elma ezmeli kazı bitirince ayağa kalktım ve yüksek sesle salona doğru bağırdım:

— Ulgern, Ulgern!

Bütün orada bulunanlar bize doğru baktı. Yalnız Ulgern olması gereken adam sessiz ve hareketsiz oturdu durdu.

Nikolavs:

— Bahsi kaybettim, dedi.

Hubert de:

— Bahsi kazandım, dedi.

Artık gideceğimiz sırada otel sahibiyle karşılaştık.

— Bağışlayın, diye sordum. Şurada oturan adamın adı Ulgern midir?

— Evet, Ulgern'dir. Ama zavallı sağırdır.

Şimdi aziz okuyucum diyeceksiniz ki:

«Ulgern'i tanıyan Nikolavs'ın onun sağır olduğunu da bilmesi gerekirdi.»

Hayır, o bunu bilmiyordu. Şimdiye kadar onlar hiç karşılaşmamışlar, yalnız mektupla yazışmışlardı.

UKALÂ BİR ADAM

KAHVALTI etmek istiyorduk. Jonathan lokantanın yemek listesini gözden geçirdi ve kendisine bir pastırmalı yumurta seçti. Pastırmalı yumurta nefis şeydir!...

Garson:

— Pastırmalı yumurta kalmadı, dedi.

Jonathan:

— Pastırmalı yumurta kalmadı mı? Ama yemek listesinde var.

— Öyleyse silinmesi unutulmuş olacak. Gidip bildireyim.

— Hayır, durun! Şimdi onun sırası değil. Bana baş garsonu çağırın.

Baş garson geldi. Ağır başlı ve saygılıydı.

Jonathan:

— Listede pastırmalı yumurta yazıyor, dedi. Ben pastırmalı yumurta ısmarlıyorum. Bunu rica edebilir miyim?

Baş garson:

— Ondan kalmadı, dedi.

— Fakat yemek listesinde var.

— Öyleyse silinmesi unutulmuş olacak. Şimdi ben...

— Hayır. Ya yemek listesine lokantada bulunan yemekler yazılmış, yahut da bulunmayan yemekler yazılmış.

Baş garson kısaca:

— Öyledir, lokantada bulunan yemekler yazılı, dedi.

Jonathan:

— Ben de öyle sanıyorum. Öyleyse lütfen bana bir pastırmalı yumurta. Ama biraz çabuk. Yarım saat içinde bir paket için istasyonda olmak zorundayım.

Baş garson çaresizlik içinde:

— Pastırmalı yumurta gerçekten kalmadı! dedi. Ama iyi som balıklarımız var. Çok nefis!.. Dedi.

Jonathan:

— Olabilir, dedi. Ama som balıklarından tiksiniyorum. Ben listede bulunan pastırmalı yumurta ısmarlıyorum.

Baş garson gitti. Canı sıkılmıştı. Bir süre sonra lokantanın sahibi geldi. Selâm vermek için yavaşça eğildi ve dedi ki:

— Ne istiyorsunuz?

Jonathan şaşkınlıkla:

— Ben mi? dedi.

— Baylar bir şey ısmarladılar mı?..

Jonathan kısaca ve biraz da kabaca:

— Evet ısmarladık, dedi.

Lokantanın sahibi gitti. Az sonra geri geldi ve dedi ki:

— Pastırmalı yumurta kalmamış!

Jonathan:

— Öyle mi! dedi. Siz müşterilerinizi aptal yerine koyuyorsunuz! Yemek listesine ‘alay olsun’ diye mi bulunmayan yemekler yazıyorsunuz! Bir nisan balığı mı oynuyorsunuz?

Bundan sonra Jonathan çıktı gitti. Ben de birlikte gittim. Yolda:

— Başka bir şey de yiyebilirdim, dedi, ama bu onların kulaklarına küpe olur. Gelecek sefer bu lokantada yemek yersem her halde bulunmayan yemekler silinmiş olacaktır.

Durduk. Büyük bir hızla bir otomobil geçti. Bir bisikletli ona doğru gidiyordu. Otomobil bisikleti çiğnedi. Bisikletli yere düştü ve uzanmış olarak kaldı. Otomobil yoluna gitti.

Jonathan oraya sığırdı ve bisikletlinin ayağa kalkmasına yardım etti. Bu bir gençti. Ona:

— İşte benim kartım. Otomobilin numarası A 41329 idi. Markası da Minerva. Şoförün kırmızı saçları vardı. Arabada bir bakkal oturuyordu. Eğer dava açacaksanız beni tanık olarak gösterebilirsiniz. Sizin hiç bir suçunuz olmadığını gördüm, dedi.

Bu arada küçük bir kalabalık toplanmıştı. Jonathan’la bisikletliyi sıkıştırmaya başladılar. Derken bir polis geldi.

Jonathan:

— Kazayı gördünüz mü bay polis? dedi.

Polis:

— Hayır, diye karşılık verdi.

— Ama mademki siz buraya devriye çıktınız, bütün olayları büyük bir ilgiyle izlemek görevinizdir. Olay yerine gelmeniz de oldukça uzun sürdü.

Polis, Jonathan'a ve kalabalığa:

— Dağılın! dedi.

Jonathan:

— Dağılmayacağım, dedi. Ben özgür bir insanım. Bir yerde durmak ve kazaya uğramış birisiyle konuşmak hakkımdır.

Kalabalık oldukça yüksek sesle:

— Bravo! diye bağırdı.

— Bundan başka kalabalık, bir tehlike olacak kadar büyük değil.

Oradakiler:

— Öyle, diye bağırdılar.

Polis akıllı bir adamdı. Sessizce çekilip gitti. Kalabalık da kendiliğinden dağıldı.

Jonathan:

— Polisin numarası 376 idi. Saat dörtte komiserliğe bu olayı anlatacağım, dedi.

— Eh, artık karnım oldukça acıktı, dedim. Biraz kahvaltı edelim mi?

— Sevinçle, ama çabuk!

Bir lokantaya girdik. Garson yemek listesiyle geldi. Jonathan listeyi baştan aşağı inceledi, sonra:

— Bana bir yumurtalı sucuk verin! dedi.

Garson:

— Baş üstüne! deyip uzaklaşmak istedi.

Jonathan:

— Durun, bir dakika bekleyin, dedi. Bana yumurtalı sucuğu nasıl getireceksiniz? Yemek listesinde yok ki!

Garson kibarca:

— Öyle de olsa var.

— Öyle de olsa var mı? Bu nasıl olur? Sizde de listede olmayan yemekler mi var? Bana baş garsonu çağırın!

Bunun üzerine ben kalktım ve başka bir masaya oturarak bir biftek ısmarladım. Jonathan orada kaldı. Baş garson geldi. Olağan ağız kavgası yeniden başladı. Baş garson selâm vererek gitti, bir süre sonra lokantanın sahibi geldi. Kalktım onun önüne geçerek:

— Sayın bay, dedim, hiç yorulmayın. Arkadaşım yumurtalı bir çörek istiyor, ama iyi pişmiş olsun.

Lokanta sahibi:

— Öyle mi? dedi. Çok nefis yumurtalı çöreklerimiz var. Hemen getirsinler! İyi pişmiş.

Yerime oturdum. Bifteğimi yedim ve borcumu ödeyerek çıktım. Jonathan'la yumurtalı çöreğin karşılaşmalarında bulunmak gözü pekliğini gösteremedim. Neler olduğunu bilmiyorum. Haklı bir korku beni onu görmekten alıkoyuyor. İnşallah onunla bir yerde de karşılaşmayız.

VÜCUT SPORLARI

JİMNASTİK kadar önem verdiğim hiç bir şey yoktur; spor kadar da tiksindiğim hiç bir şey yoktur. Bu şu demektir: Güzel kadınlara, şık elbiselere değer veririm. Rakiplerden ve punç'tan tiksिनirim. Ama şimdi bunun sırası değil.

Henüz küçük bir delikanlıyken sporu severdim. Daha beş yaşındayken dik sokaklarda kızak kayardım. On beşinci doğum yılım henüz ardımda kalmıştı ki, büyük bir buz parçası üstünde kendimi akıntıya verdim. İlkbahardı. Akıntı sertti. Güney kıyısında buzun üstüne çıktım. İlk köprüye ulaştığım zaman buz ikiye bölündü. Her bir parçaya ayaklarımı koydum da öylece gittim. Kıyı heyecanlı seyircilerle doluydu. İkinci köprüye geldiğim zaman bir polis komiseri bir kurtarma sandalıyla geldi. Beni kurtarmak istedi. Bu sırada buz parçası üçe bölünmüştü. Her biri üzerinde birer ayakla duruyordum. Kurtarılmamı istemedim. Amacım, şehrin ötesinde bulunan küçük adalarda karaya çıkmaktı. Rıhtımdaki seyirciler ba-

na çılgınca bağıırıyor, gözü peklğimi alkışlıyorlardı. Üçüncü köprüye gelince buz, on sekiz parçaya bölündü, o anda suya düştüm ve boğuldum.

On altı yaşımıdayken patinaj yarışmasına katıldım. Yarışma başlamadan az önce hasta oldum ve çıkarıldım. Soğuk sıfırın altında ondu, yün kazakla dolaşmaya alışık değildim. Ertesi gün gazete şöyle yazıyordu:

«Zetterström daha yarışmanın başında elendi.»

Bu yazıyı kestim ve iki yıl para çantamda taşıdım.

Yaşım on yedi olunca, şehrin doğu bölgesinde bir atletler kulübü kurdum. Ben güneyde oturuyordum. Oturduğum mahallede bulunanlara karşı çıkmazdım. Kulüpte en güçlü üye bendim. Noel tatilinin ikinci günü büyük gösterimiz için şöyle kocaman bir levha astık:

«Amatör Atlet H. Zetterströmün konuk olarak gösterileri. Şampiyon of Doğu ve Güney. Bay Zetterström 170 kiloluk gülleyi kaldıracak.»

Bu olaydan önceki yaz, yüzme havuzuna en yüksek sıçrama tahtasından atladım. Eğer adını özel bir kitaba not ettiğim bir kişi beni itmemiş olsaydı atlamamış olacaktım. Ondan sonra yüzünü hiç görmediğim şişman bir adamın sırtına bodoslama düştüm.

23 yaşında nişan tahtasına atış yaptım. Hedefi vurmak çok güzel bir spordur. Hiç olmazsa üç metre ötedeki nişan tahtasına atmak insanın bakışını keskinleştirir. Bundan başka insan bu işi evde yaparsa çok rahattır. Bu arada insan keyifle içer. Eve nişan-cılıktan birkaç madalya getirdim. Çok güzeldiler, ar-

kalarında şu yazılıydı: «Tivoli eğlence parkı,» bir de atış yılı.

Evimde çok atış yapardım. Yazarlık mesleğim de atış alanında becerikli olmamı gerektiriyor. Karımın ya da oğlumun başına elma, portakal, yumurta koymaya başladım. Yumurtaları vurunca çok berbat bir durum ortaya çıkıyordu.

Elbet kayak da kayarım. Oysa şehrimin çevresi bu gibi oyunlara uygun değil. Çevre pek engebeli. Bir süre önce kayaklarımla birlikte dışarıdaydım. Bir tepeye çıktım ve aşağı doğru kaydım. Tepenin eteğinde bir kır yolu vardı, bu kır yolundan bir araba geçiyordu. İçinde oturanların dostça çağıruları sonucu eve kadar götürüldüm!..

Hele el kızığına doyamam. Bir de arakadan itileni olursa. Birinde güzel, genç bir kızla bir kızığa bindim. Oh! Bunlar benim gençliğimdeydi! Sarışındı, mavi gözleri vardı. Yakınımızda kimsecikler yoktu. Öne doğru eğildim, sağ yanağından yavaşça öptüm. Öyle bağırdı ki... bunu yapamazmışım, kendisini hemen evine, anasının yanına götürmemi söyledi. Oh!. Bu benim gençliğimdeydi! Yola koyuldum. Uçan bir hızla gidiyorduk, yavaşça öne doğru eğildim, hafifçe sol yanağından öptüm. Öyle bağırdı ki... Bunu yapamazmışım kendisini hemen evine, anasının yanına götürmemi söyledi. Onu eve götürdüm. Hafifçe sağ ve sol yanağından öptüğüm bir kız eğer anasının yanına gitmek isterse, böyle bir kızla işim yok.

Evet vücut sporları çok güzel bir şeydir. İnsanı sertleştirir, güçlendirir ve eğlendirir. Hele Grog içki-siyle olursa.

ELEKTRİK IŞIĞI BANYOSU

ESKİDEN olmazdı: sırtım ağrımaya başladı. Apansız çıkageldi. Sırtıma oturtu ve bir mengene gibi sıkmaya başladı, sonra bütün vücuduma yayıldı. Kollarıma, göğsüme kadar. Öyle ki nefesim altı santimetre kadar daraldı.

T. «Bunu bilirim» dedi, «sırtını alkol kanfre ile oğdurmalsın. Sıcak giyin ve hemen git yat.»

P. «En iyisi konyaktır,» dedi, «bir aspirinin de yararı olur, fakat konyakla insanın keyfi yerine gelir. Evde konyağın var mı?»

«Yazık ki hayır!» dedim.

Bunun üzerine P. gücenmiş bir yüzle hemen gitti.

Karım: «Sabunla masaj iyi gelir,» dedi; «bunu hamamda yaptırabilirsin.»

Arkadaşım A.: «Yemeklerini değiştir» dedi, «et yeme, meyve ye, su iç, sütü ve tatlılardan sakın. Hele konserveden. Bunlar zararlıdır. Sonra bir elektrik banyosu almalısın. Bu en iyisidir, çok rahat edersin.»

Elektrik banyosu almayı kararlaştırdım ve öğleyin bir elektrik banyosu yapılan yere gittim.

Bir elektrik banyosu için bir bilet kestirdim. 3.50 kron ödedim. Bir kabineye girdim. Şöyle böyle bir kabineydi, içinde bir divan, bir Sohemel ve ayna vardı. Divana oturdum ve düşünmeye başladım: Elektrik banyosu nedir, nasıl yapılır? Her şeyden önce bunları öğrenmeliyim. Acaba yapa yalnız mı banyo yapılır? Elektrik ışıǵı nasıl düzenlenir?

ŞİMDİ ÖLÜ olan Danimarkalı bir yazarın başından geçenler aklıma geldi. Bir yazar arkadaşı onu görmeye gelmişmiş. Onu çalışma odasına almış. Odanın ortasında duran bir iskemleye oturtmuş. Tam ortada tavanda bir lâmba varmış. Elektrik hattı ile vücudunu birkaç defa sarmış. Kendini iyi bulmuyormuş, fakat elektrik akımının kendine iyi geleceğine inanıyormuş.

Bu elektrik banyosu alınan yerde de böyle ya da başka türlü bir sistem mi uygulanacaktı acaba? Bunu çok merak ediyordum.

Düşünmeye devam ettim. İnsan büsbütün soyunmalı mı, yoksa ağrıyan yer mi çıplak kalmalı?

BİR SÜRE önce bir damarım kopmuştu. İyi olmak için bir sıcak Buhar Enstitüsüne gitmiştim. Buradaki gibi bir kabine verdiler. Çırılçıplak soyunmuştum. Sonra elimde küçük bir havlu ile büyük bir sa-

lona geçtim; orada giyinik hanımlar ve beylerle karşılaştım. Burunlarında tuttukları lastik borularla nefes alıyorlardı.

Demek sıcak Buhar Enstitüsü yerine bir «İthalatoryum'a gelmişim. Buradaki kadın ve erkekler böyle elinde küçük bir havlu ile çırılçıplak kapıda durduğumu görünce, nefesleri tıkaandı, içlerinden bazıları aletleri yanlış buruna tuttular.

İnsan uygun olmayan bir yerde çırılçıplak soyunmuş olursa, gözünü dört açmalı. Burasının ne olduğunu anlamadım. Belki burası da hastalar için herhangi bir elektrikli nefes alma yeri idi.

Ansızın kendimi yorgun buldum. Hamamlarda insan uykulu olur. Bunu sıcaklık ve sılak hava yapar.

Divana uzandım, üstüme bir örtü çektim. Duvara döndüm, 16 dakika uyumak istiyordum. Bu benim Hintli bir yogiden öğrendiğim bir usuldü.

Kolayca ve sessizce uyudum, beş dakika sonra, kabinenin perdesinin açılması ile uyandırıldım. Başımı şöyle çevirdim. Ayak ucumda, üstünde bir bornoz bulunan, orta yaşlı bir adam gördüm. Saçları dimdikti, sanki yüzme havuzundan hemen çıkıp gelmişe benziyordu. Garip bir havuz hali vardı. Ne istediğimi sormama vakit vermeden konuşmaya başladı:

«Evet, sonra İtalya'ya gittim. Harika bir memleket. İnan bana. Uslu, sevimli ve çok iyi insanlar. Bütün memleketi otomobil ile dolaştım. Her yerde beni bir şeref misafiri gibi karşıladılar. Ne sessiz ve sakin geçti. Roma'da Heinrichli'le karşılaştım, onu sen de tanırsın. İyi işler yapmış. Kayınvalidesi ölmüş. Bütün akşam beraberdik. Sana selâmları var.»

«Çok teşekkür ederim,» dedim, «Heinricli çok sevimli davranmış.»

Yabancı adam çok şaşırmış olarak bana gözlerini dikti, eğilerek dedi ki:

«Beni bağışlayın, yanlış bir kabineye girmişim.»

«Zararı yok,» dedim, «daha on bir dakika uyumalıyım, bunu sonra da yapabilirim.»

Adam ateşli bir özür dileyişten sonra çekildi, şunları düşünürken yeniden duvara döndüm: Her halde bu adam çıplaktı, fakat belki de bir banyo ya da duş yaptı. Ortada bir elektrik banyosu aldığını gösteren bir şey yok.

Sonra yine uyudum, dört dakika sonra, bu borozlu adam beni yine uyandırdı. Ayaklarımın dibinde dineliyordu. Örtünün üstünden ona tek gözle bakarken, şöyle konuştuğumu duydum:

«Başıma geleni sorma, demin yanlış bir kabineye girmişim. Orada bir adam yatıyordu, seni sandım. Uzun süre yanında kaldım, ona bir şeyler anlatırken benden gitmemi rica etti, çünkü daha on bir dakika uyuyacakmış. Komik bir adam değil mi? Nerede kalmıştım? Söylediğim gibi İtalya'ya gittim. Harika bir memleket. İnan bana. Uslu, sevimli ve çok iyi insanlar. Bütün memleketi otomobil ile dolaştım. Her yerde beni...»

«Şeref misafiri gibi karşıladılar» dedim. «Sonra Roma'ya gittiniz. Orada iyi işler yapmış olan Heinricli'le karşılaştınız. Kayınvalidesi ölmüş ise de... sonra bana selâm yolladı.»

Yabancı adam: «Allah Allah,» dedi, «ben yine neredeyim? Yine yanlış bir kabineye mi geldim? Çok tuhaf! Beni bağışlayın!»

Sonra o gitmek istedi ise de ben durdurdum.

«Lütfen bir dakika durun. Bana söyleyin. Bir insanın sırt ağrılarına karşı elektrik ışığı banyosu alacağı zaman çırılçıplak soyunması gerekir mi? Yoksa...»

Adam «Işık banyosu mu????!!» diye hayretle bağırdı. «Burada ışık banyosu yapılmaz ki... Orası bir merdiven yukarıda! Ne garip adamsın be! Eğer on üç dakika daha uyumak isterseniz bir merdiven yukarı çıkmalıydınız!»

Bunun üzerine kalktım. Örtüyü katladım, şapka-mı, paltomu aldım. Eve giderek aspirin ve konyak içtim.

3.50 kuruşu, bir elektrik ışığına yatırmak çok çok boşuna oldu!

KIRMIZI BALIK

BİR kırmızı balık vardı, adı Yakup'tu. Hayatı bütün soylu kırmızı balıklarınki gibi sessiz ve sakin geçiyordu. Dünyayı bir akvaryumdan görebildiği kadar tanıyordu. Odada hizmetçi kız koskocaman vücudu ile dolaşüyor, temizlik yapıyordu; bir de divanda uzanarak gri yeşil gözleriyle ona bakıp korkutan garip bir varlık vardı, hareketlerine ilgi ile bakan biri. Onun ne olduğunu bilemiyordu. Bazen gidiyor, sonra yine geliyor ve divanda alacalı bir bohça gibi duruyordu. Bu, evin kedisi Mizzi idi.

Yakup'un en iyi tanıdığı, sahibi yaşlı kız Wedel idi, onu seviyor, ona bakıyordu; o, sanki onun küçük bir çocuğu idi. O, odaya girince kırmızı balığın kalbi bir sıcaklıkla doluyordu. Her sabah geliyor, penceresinin önündeki perdeyi çekiyor ve ona:

«Günaydın Yakup'çuk, iyi uyudun mu?» diyordu. Sonra ona taze su ve yem veriyordu.

Yakup da kuyruğunu her zamankinden daha çok sallayarak seviniyor ve sabah selâmını karşılıyordu.

Ya da Wedel hanımkız böyle sanıyordu. Sonra ona diyordu ki:

«Benim sevgili Yakup'çuğum. Böyle iyi misin? Güneş seni rahatsız ediyor mu? Öyleyse perdeyi biraz kapayayım. Gördün mü, gölge daha iyi!»

Yaşlı genç kızların köpekleri, kuşları ve kedileriyle eğlenip gevezelik ettikleri gibi o da onunla oynuyordu.

Yakup'un yaşayışı akvaryumun içinde böyle geçiyordu. Ama bir gün...

Güz gelmişti. Yakup bir sabah uyandığı zaman kendini bir tuhaf buldu. Sırtı ağrıyordu; kuyruğunu da yalnız bir yöne sallayabiliyordu. Mum gibi dikeldi, olmadı. Yana doğru yattı; bu biraz iyi geldi. Wedel hanımkız onu sabahleyin selâmlayacağı zaman böyle buldu.

Wedel hanımkız Yakup'u suda hareketsiz yan yatar görünce korkuyla bağırdı:

«Yakup! Yakup'çuk, neyin var?»

Yakup hareketsiz yatmaya devam etti; annesine de soğuk, küt bakışlarla baktı.

Yaşlı kız, hizmetçi Marie'yi çağırdı. O da Yakup'un bu açıklı haline şaştı, korku ile:

«Allahım, ona ne yapmalı?» dedi. «Hiç böyle olmamıştı!»

Wedel hanım kız divana yığıldı ve düşünmeye başladı. Şimdi Yakup'a ne yapmalıydı? Hasta insanlara bakan doktorlar vardı. Ama kırmızı balıklara? Bu sırada Marie atıldı:

«Acaba onu bir veterinere götürsek mi?»

Veteriner mi? Wedel hanımkız hiç kırmızı balıklara bakan veteriner duymamıştı. Veteriner ineklere,

atlara, köpeklere, belki de kedilere bakardı. Ama kırmızı balıklar? Hele Yakup gibi minicik balığa?

Bir saat geçti, Yakup hep olduğu gibi yatıyordu. O zaman Marie dedi ki:

«Hanımcığım ne olursa olsun bir şey yapmalıyız. Bu sokakta bir veteriner oturuyor; adı Müller'dir. Belki o bir yol biliyordur.»

Wedel hanımkız: «Öyle ya!» dedi, «fakat önce şunu bir düzeltelim, belki iyileşir. Siz deneyin, ben yapamam!»

Marie elini akvaryuma soktu, Yakup'u düzeltti. Ama Yakup yine yan yattı. Bunu ne yaramazlığından, ne de inadından yapıyordu, ama bu duruş kendine iyi geliyordu.

Wedel hanımkız, Dr. Müller'e baş vurmaktan başka çare olmadığını anladı. Üzgün bir halde acele giyindi, akvaryumu bir bezle sardı ve veterinerine yollandı. Orada değerli paketini açarak dedi ki:

«Yakup'çuğum hasta oldu. Bir tuhaf hali var. Hep yan yatıyor. Doktorcuğum, ne olur, bize yardım edin!»

Veteriner akvaryumu aldı, ışığa tuttu:

«Evet, tuhaf görünüyor,» dedi, «yalnız ciddî bir şey olduğunu sanmıyorum. Belki dengesi bozuldu. Bu insanlarda bile olur.»

Wedel hanımkız Dr. Müller'e hemen inandı. O, öyle kesin ve güvenli görünüyordu ki.. Ortada ciddî bir durum olmadığını anladı.

Dr. Müller bir an düşündü, sonra dedi ki: «Lütfen onu yarına kadar burada bırakın. Ona ne yapmam gerektiğini düşünüyüm.»

Hanımkız Wedel, Yakup'u Veteriner'e bıraktı ve rahatça evin yoluna düştü. Doktor Amca her halde onu iyileştirecekti. Bunu küçük sevgilisine: «Allaha-ısmarladık!» derken bile söyledi.

Veteriner, Yakup'la baş başa kaldı. Ona, sınavan gözlerle baktı. Sonra onu dengesine koymaya çalıştı. Olmadı. Yakup bugün yan yatmakta kararlıydı. Hep yana dönüyordu. Veteriner akvaryumu yerine koydu, düşünmeye daldı. Bir yerde kırmızı balık satımı yapıldığını okuduğu aklına geldi; bu iyi olacaktı. Niye bu yola gitmesindi? Bu yaşlı kadına bir iyilik de olacaktı.

BÖYLECE Veteriner Müller, günün geç saatında Bay Kahn'ın dükkânına girdi. Bay Kahn, kuş kaplumbağa, beyaz fare ve kırmızı balık satıyordu. Bir yanlışlık yapmamak için Veteriner, Yakup'u beraber getirmişti. Veteriner: «Bunun bir eşini istiyorum» dedi. 'Eş' kelimesini söylerken gülümsedi. Bay Kahn da Yakup'a bir eş bulmak için büyük kırmızı balık havuzuna giderken gülümsüyordu.

Bir file ile havuzdan çeşitli kırmızı, balıklar çıkardı, ölçtü biçti ve tıpkısı bir kırmızı balık buldu. İnsan onları sanki ikiz sanırdı. Yalnız Yakup yan yatıyordu.

Dr. Müller balığı satın aldı, bir de akvaryum istedi. Hepsi için 50 lira ödedi; pek pahalı da sayılmazdı. İnsan bir köpeğe ya da kanaryaya daha çok öderdi, bakım yorgunluğu da caba. Bundan başka onlar insanı rahatsız da ederler.

Veteriner kollarının altında iki balığı eve taşıdı. Evde onları yan yana koydu ve hemen balıkları değiştirdi. Yakup'un yeni kardeşi onun akvaryumuna kondu. Yakup da yeni kavanoza. Son olaylardan huzursuz ve yorgun olan Yakup da hemen yan yatma durumunu aldı. Doktor onu arka odaya götürdü.

HANIMKIZ WEDEL kötü bir gece geçirmişti. Sabah uyandığı zaman sanki ona Yakup ölmüş gibi geldi. Hemen ona nasıl en iyi ve saygılı bir cenaze töreni yapması gerektiğini düşündü. Yakup'un nasıl olduğunu öğrenmek için de Marie'ye, Dr. Müller'e telefon ettirdi.

Veteriner: «Evvvet,» dedi, «öyle taze ve canlı ki sormayın! Bir balık ancak bu kadar taze olabilir!»

Marie: «Öyleyse gelip alayım» dedi. Daha Wedel hanımkız onu tutmadan çoktan Yakup'u getirmek için yoldaydı. İyi ki son dakikada çok mutlu olan hanımkız Wedel eline birkaç kuruş tutuşturmuştu.

Marie, Yakup'u gördüğü zaman: «Aman yarabbi ne kadar neşeli!» dedi. «Onu bu kadar canlı hiç görmemiştim! Şimdi hanımkız ne kadar sevinecek. Doktor bey buna ne yaptınız?»

«Ona bir vitamin iğnesi yaptım; sırt ağrılarına iyi gelir. Bak şimdi ne kadar iyi.»

Marie: «Borcumuz ne kadar?»

«Yüz lira.»

Bunun çok pahalı olduğu söylenemez; çünkü Veteriner epey yorulduğu gibi, Yakup için elli lira da vermişti. Marie parayı ödedi ve Yakup ile eve koştu.

Hanımkız Wedel'e bugün bir bayram günüydü. Yakup'çuğu yine taze ve canlı olarak yanındaydı. Bütün gün onunla gevezelik etti; ona öyle geliyordu ki Yakup şükran borcu olarak sevimli sevimli bakıyor ve kuyruk sallıyordu.

YAKUP'UN durumu yeni efendisinin yanında o kadar kötü değildi. Yeni akvaryumu daha büyüktü ve taze su ile doldurulmuştu. Öğleye doğru kendini daha iyi hissetti ve düzeldi. İyileşmişti; vücudunu kıvırıyor ve hareket ettiriyordu. Eskisi gibi yaşama sevinci içindeydi.

Öğleden sonra Dr. Müller ansızın Yakup'u düşündü. Acaba yaşıyor muydu? Nasıldı? Dr. Yakup'un canlılığı karşısında şaşırdı.

Ona Bay Kahn taze karınca yumurtaları verdi ve 'güneşten etkilenmesin' diye perdesini çekti.

İşte böylece hanımkız Wedel de nasıl olduysa Dr. Müller'de de öyle oldu. Doktor, yaşlı bir delikanlıydı; hayatının sonbaharında sevecek ve bakacak bir canlı bulmuştu. Yakup'la şakalaşıyor, ona gevezelik ediyordu. Hanım kız Wedel de böyle yapıyordu.

BÖYLE birkaç zaman geçti. Dr. Müller'in vicdanı sızlamaya başladı; çünkü sathekârlık yapmıştı. Namuslu ve yaşlı bir hanımı, balıkları değitirmek suretiyle aldatmış, bundan başka bir de para almıştı. Ne kötü bir adamdı.

ERTESİ GÜN öğleden sonra, mesleği veteriner, adı Müller olan çok ciddî bir bay koltuğunun altında bir akvaryum olarak kapısının önünde görüldü. Acele ve kararlı adımlarla sokağa çıktı ve ötekilere göre daha eski ve kibar evde durdu; iki merdiven çıktı ve hanımkız Charlotte Wedel'in kapısını çaldı. Siyahlar giyinmiş bir hizmetçi kız kapıyı açtı; yüzü de giyindiği elbiseye benziyordu.

Veteriner: «Hanımkız Wedel ile konuşabilir miyim?»

«Sayın hanımkız maalesef bugün kimseyi kabul etmiyor.» Ziyaretçinin yüzüne yakından baktıktan sonra sözlerine şöyle ekledi. «Siz Bay Müller değil misiniz? Tam bugün gelişiniz ne kadar garip.»

Veteriner, içeriye girerken: «Ne oldu?» diye sordu.

«Yakup bu gece öldü.»

Dr. Müller koltuğunun altında bir şey taşıdığını hatırladı.

«Yakup öldü mü?»

«Evet efendim, sayın hanımkız sabahleyin baktığı zaman onu akvaryumda ölü buldu. Sayın hanım kız çok üzgün. Kendini odasına kapadı. Kimseyi görmek istemiyor.»

Doktor sessizce orada duruyordu. Kafası çalışmaya başladı. Gerçekte buraya niçin gelmişti? Bu durumda ne yapmalıydı? Kolunun altındaki akvaryumu yeniden hatırladı. Sonra dedi ki:

«Yakup'u görebilir miyim?»

Marie odanın kapısını açtı. Doktor içeriye girdi. Koltuğunun altındaki paket hâlâ duruyordu. Pence-

renin önündeki masada ölü Yakup ile beraber akvaryumu bulunuyordu. Gerçekten de ölmüştü. Veteriner bunu hemen anlamıştı. Balıkları bu kadar iyi tanıyordu. Pencerenin önünde sessizce duruyordu. Sonra döndü, Marie'nin kendisini yalnız bıraktığını gördü. Paketi oraya koydu. Hemen açtı. İki saniyeden az bir zaman içinde ölü kırmızı balıkla getirdiği canlının yerini değiştirdi. Kendi akvaryumunu sardı ve onu paltosunun altına sakladı. Birdenbire ölü balığı masanın üstüne koymuş olduğunu gördü..

Onu eline aldı ve bir an ne yapacağını şaşırdı. Ansızın bacaklarına bir şeyin sürtündüğünü sezdi, yere baktı. Bu büyük bir kül kedisiydi. Sonra kırmızı balık mezarını buldu.

Veteriner koridoru geçtiği zaman orada Marie ile karşılaştı. Ona gülümsedi ve dedi ki:

«Yakup yine çok iyi. Geçen seferkinden biraz daha fazla ağrısı varmış. Ama ben bir iğne yaptım. Tesadüfen yanımda getirmiştim. Şimdi eskisinden daha iyi.»

Veteriner saygıyla eğildi; merdivenlerden yavaş yavaş inmeye başladı - kimsesiz bu yaşlı beyin paltosunun altında bomboş bir akvaryum bulunuyordu. - Fakat vicdanı hafiflemiş ve sevinçle dolmuştu.

BİTTİ

YAZAR ÜZERİNE

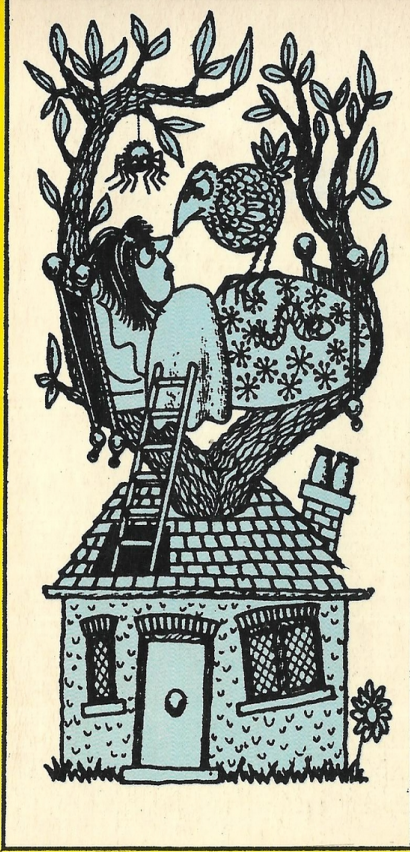
Hasse Zetterström, İsveçli bir mizah yazarı ve gazetecidir. 1877'de Stokholm'da doğdu, 1958'de öldü.

Zetterströmün mizah ve gazetecilik sevgisi henüz genç yaşlarında belirdi. 24 yaşında iken «Söndagsnisse» adlı bir mizah dergisi yayınlamaya başladı.

Derginin yazılarının çoğunu kendisi yazıyordu. Çok sevmeye ve ün kazanmaya başladı. Birinci Dünya Savaşı sırasında yazıları dünya dillerine çevrildi. 1924'te ünlü İsveçli karikatürcü ve mizah hikâyecisi Engström ile birleşerek dergisini genişletti.

İlkin fıkalar yazıyordu. Sonraları nükte dolu güldürücü hikâyeler, sohbetler yazdı. Yazılarında sadelik içinde alay ve zekâ oyunları gizlidir.

Eserleri arasında «Dinamitli Köpek», «En Garip Gecem», «Lütiti», «İsveç Tabacı», «Kapridoller», «İsveç Punçu» bulunmaktadır. Bu kitaba aldığımız hikâyeler bunlardan seçilerek derlenmiştir.

H.ZETTERSTRÖM **garip bir** **tanrı misafiri**

Bu sırada bir yabancı iskeleye geldi. Daha önce hiç görmemiştim. Çevreye bakındı. Sonra bana doğru gelerek omuzuma vurdu. — "İşte geldim koca çapkın" dedi. Herhalde beklediğimiz Fredrik bu olacaktı.